nisan-mayıs-haziran 2016
ISSN 2149-2891
ederi 5 TL

CAZKEDİSİ

sayı 5

CazKedisi bebeği, ebesinin anlattığına göre, tam bir yıl önce, **İzmir Tuyap Kitap Fuarı** sırasında, yine yağmurlu bir Nisan sabahında annesinin şiir rahmine düşmüş.

Bize gelince, o gün bu gündür, babası imge'nin peşi sıra iz sürmekteyiz sessizce.

Rivayete göre, son olarak, **23.İzmir Avrupa Caz Festivali**'nin damında, elinde santur, eski aşk şarkılarını **Pan**'ın kulağına miyavlarken görüldüğü iddia ediliyor.

Yarın bir gün, Ege'nin bir balıkçı kasabasında, çivit mavisi bir **tenekede sardunya** kılığında karşınıza çıkarsa sakın şaşırmayın…

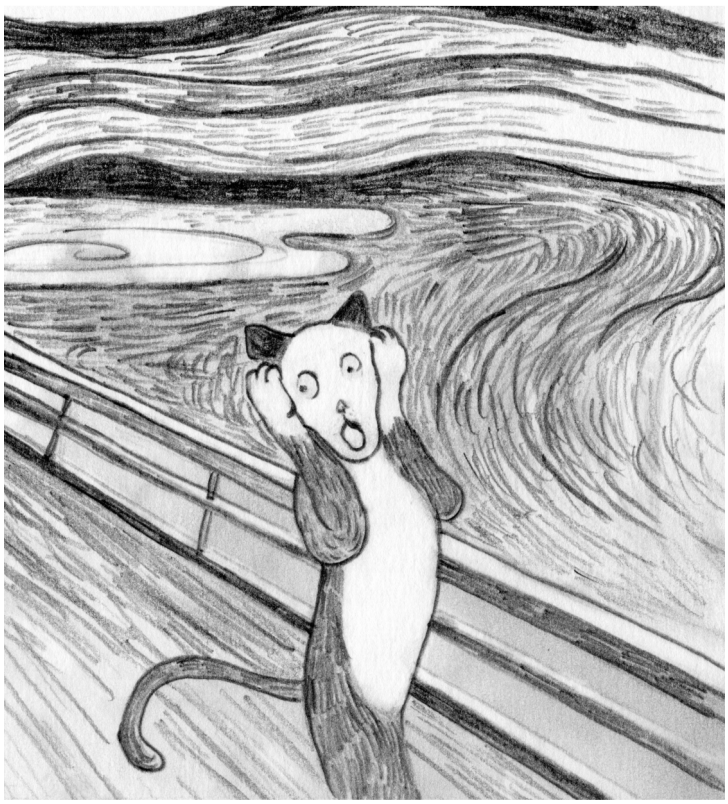

Desen: Azime Akbaş Yazıcı

- hidayet karakuş
- mehmet mümtaz tuzcu
- hüseyin alemdar
- hüseyin peker
- hüsnü arıkan
- salih bolat
- özkan mert
- aysun kara
- ahmet günbaş
- devrim dikkaya
- hasan ıldız
- m.mahzun doğan
- muzaffer kale
- cezmi ersöz
- onur çalı
- habib bektaş
- emre gürkan kanmaz
- ayşe özgür aydoğan
- dilek özkan
- melih elhan
- hüseyin korkmaz
- fatih akça
- selami şimşek
- ertuğrul özüaydın
- gazanfer eryüksel
- ümit yıldırım
- şevket toker
- mutlucan güvendir
- yaşar oğuz ergun
- selami şimşek
- melek erten
- elif aka
- nükhet hürmeriç
- ozon çororo

Dünya Şiir Günü Bildirisi, 2008

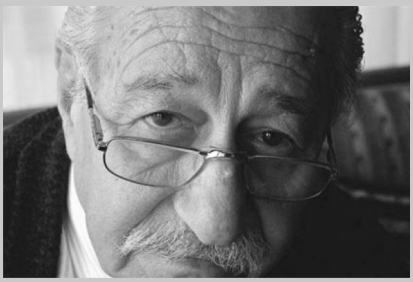

ŞİİR: "DİLİN İÇİNDEKİ YABANCI DİL"

Şiirin iç çekişinde ya da haykırışında duyduğumuz, varlığın ve varoluşun sesidir. Eğer şiir, en derin metafizik kaygıları olduğu kadar, en güncel politik istekleri de dile getirebiliyorsa, bu ; hem toplumsal etkinliğimize hem de tinsel beklentilerimize ait oluşundandır.

Şiiri bir biçim sanatı olarak tasarlamak ya da tanımlamak, onu bir içerik sanatı olarak da tanımlamaktır. Biçimi olmayan hiçbir öz ve vice versa; özü olmayan biçim yoktur. Sadece ilişkiler ve karşıtlıklar vardır şiirde. Evet'le hayır arasında diyalektik bir gidiş geliş, Şiir budur.

Şiirsel imge, tam da Hegelci/Marksçı anlamda, karşıtların birliği ve çözülüşüdür. Tam da bu yüzden, şiirden hem her şey, yani tinsel ve toplumsal yaşamımızın olumlu ve olumsuz ögeleriyle dolmuş bütünlüklü görünümünü dillendirmesini hem de hiçbir şey olmamasını, yani göndergesiz bir söylem kurmasını bekleriz.

Ama son kertede şiir, Pindaros'tan bu yana, toplumsala gömülüdür (socially embedded) ve toplumsal olarak düzenlenmiştir (socially regulated).

Şiir, belirsizlikle doludur. Şair, başladığı bir şiir hakkında bir ön düşünceye sahip olsa bile, şiirinin bütününün ne olacağını bilmez. Şiir, bir yerde bilinçdışı ile bağlantılıdır. İrish Murdoch, şiirin "doymak bilmez her yerde oluşundan" söz eder. Evet, her yerdedir şiir.

Şiirsel dil, sınırları iyice belirgin bir şey'in ya da bir duyumun, betimi değil, bir haline geliş'in dilidir. Deleuze/Guattari ikilisinin sözleriyle, şiir "dilin içindeki yabancı dildir"

Şiir, en uzlaşmacı göründüğü noktada bile, yabanıl ve hayırlayıcı olmayı başarır. Verili gerçekle yetinmeyiş, şairin başkaldırıcı gücünün besleyici toprağıdır. Şiirin düzeni, son kertede bir düzensizliği ima eder.

Küresel kapitalizm imgeler alanını, yani sanatsal alanı da sömürgeleştirmiş bulunuyor. Ama şiiri halâ sömürgeleştiremedi ve Pazar Ekonomisi'ne eklemleyemedi. Magazinel edebiyat basını, şiiri halâ manşet yapamıyor ve ayağa düşüremiyor. Nietzsche "çekiçle felsefe yapmaktan" söz etmişti.

Şair, halâ çekiçle yazabiliyor.

hidayet karakuş

İYİYİM

iyiyim
efendim
hastanedeyim
yatıyorum
durmadan
yalan söylüyorum
iyiyim diye

belki
sözcüklerim iyileştirir
ağrılarımı

göğsümde
ötüp duran bülbülü
dinliyorum
aralıksız
telefon çalmadığında
türkçe söylüyor
ne hikmetse
türkülerini

beni merak etme
iyiyim
sancılarımı bekliyorum
başkasına gitmesin diye

mehmet mümtaz tuzcu

küllü kovan atışevi dün gene mühürlendi

İlk damga dangalaktan, son paraf fuayede
Petek gözlüm sektirmez: yel tartıyor çatıda
Iskalamaz dürbüncüm seyirci kalmaz kan'a
İki tık sola çevril - sağ kalacaksan sağ'a

10 buçukta köpürsen Acil' e devrilirdin
Gaster'ciler Pastör'e devreder sonra seni
Su korkunu korkutur, cin döker eğlenirdin
Tırpanla buluşmaya gün seçerdin vezneden

Simidi kaldırmadan çöğdürüyor ölüler
Simit: kefatit rengi ! Bildiğin kansız sarı
Namussuzun namlusu 2 milim yukarı
İldirseydi nohudu , Hüthüt olurdu adın

3 sayrı arasında su sızdırmaz iki zar
Morituri' den sana coşkun selamlar Sezar
Turimori, ritori... 40 ağızda harlandı
Yatışevi Sarp Namlu bu yüzden mühürlendi

hüseyin alemdar

Güzel Ankara, Adnan Satıcı ve Blues Vakti

I

Başlarda, T. S. Eliot'un *"Nisan, ayların en zalimi"*dir sözüne inanır, nisan hariç her aya saklanırdım. Gövercin değil de alçaktan uçan güneşti gençliğim! Yirmili yaşlarım fena halde Nâzım Hikmet ve Attilâ İlhan, otuzlu yaşlarım birdenbire kendine kırılan h'içbir şeysizlik imgesi Yannis Ritsos ve René Char'dı. Sonrası Stéphane Mallarmé, Paul Eluard ve İlhan Berk... Ah! *"Ben ölümü eskittim, geliyorum!"** dediğimde, sen *Ülkesiz Şarkılar* söylüyordun, meczûp ve mülteciydin, Diyarbekir, Kırşehir ve Ankara gibi/kadar *serhoş* ve *kalbî* güzeldin. Önce *Şubatta Saklambaç* Zafer Ekin gitti sonra sen, şubat ve eylül dâhil hiçbir aya saklanamadım!-- Ah! Yakın ve yeknesaktım aşka, kedere ve ölüme. *"Diyecektim ki hazırım/vazgeçtim birden/yüzümün hayata yakışmadı doğru, ölsem de yakışmayacak!"*

II

Yurdunda konuk, her daim kendi içinde tutsak ve yaralı yaşadın sevgili Adnan! Türküler yaktıkça, blues tadında yeni şiirler söyledikçe paslı hançer dünyanın kalbine saplandın hep. Amed bir Diyarbekir'i Ergani'den Silvan'a Amida bir Diyarbakır'a çevirdikçe Kızılcahamam'dan Haymana'ya Ankara şehri bile anlamadı seni. Ah! *Hep Unutur Uzaktaki* dâhil hiç kimse anlamadı seni zaten! Hakkâri ve Bingöl dahil her şehirle helâlleştin de yumruağrı/ana'kara "güzel Ankara" büyüdükçe büyüdü sende. Konur Sokak hariç bu şehrin her caddesinde, her sokağında hakkın var; sevinç ve hüzün se(k)anslarının dörtte üçü kabul edelim ki kitaplarında var, ama *Doğu Baladı* acın hâlâ içerde Adnan: *"halkın derinlik olduğunu kim söylemişti/söyleyin nerde seceresi yitik soyum, nerde derinliğim/siliniyor ölü ceylanın derisindeki mürekkep/avcı burda ey bilici ya ben nerdeyim!"*-- Sahi Adnan, yirmi yıl var nerelerdesin!

III

Ah! Lirik tez, *"Aynı dili konuşmalı adaş dağlar"* senin projendi, doğru ya. Dağlar ki boğum boğum ağrısıdır insanın be Adnan! Küçük Ağrı'dan büyük Ağrı'ya, Muş kuzeyinden Muşgüneyi Dağları'na, Allahüekber Dağları'ndan Canik-ül Allah'a; Kürtçeden Çerkezceye, Kurmanciden Lazcaya, Azericeden Ermeniceye ana dilleriyle susup aynı dili konuşmalı dağlar. Dağlar ki, höyük altında gömülü şehirlerimizdir, düşümüzdür, binlerce yıldır yaşamakta olan aşklarımızdır. Şirin gibi sarp, Leylâ gibi engin, Aslı gibi dik; gibi Ferhad, gibi Mecnûn, gibi Kerem... Gibi ve ile edatı Ankara şehrini üç şairle özdeşleştirirdim otuzlu yaşlarımda: Biri Ahmet Telli, biri Ahmet Erhan, biri Adnan Satıcı. Ama sen benim bir türlü otuz olamayan *62 tavşan* 27 yaşımdın; çoğu kez kaybetmemdin, bulanık aşk hâlimdin, yarım tümcelerimdin, mağrur ağlamamdın. Dahası kavuşmak gibi ayrılmak hâlimdin: *"Gerçi bir an olsun aklımdan geçirmedim/neye varır diye bu işin sonu/yenildiğim için pişman değilim/yerlerde sürüklediğim için gururumu//Biraz üzgün biraz kırgınım ama!"*-- Ah! Şu an elli birinde filan mısın!? Ellisinden sonra aslolan aşk kırgınlıkları ve üzgünlükler be Adnan!

IV

Saymak üzer ya Adnan, Edip Cansever hüznü bir yaz daha vurur kendini ve günler kırlangıç fırtınasına dönüşür derken koca bir yıl daha biter, yedi yıl olur sen gideli... Sahi, sen gideli her yer ve herkes *Hepsi, Ölü Bir Gürültüyüm* ve *Bin Yıl Daha Ülkesiz* gibi; hâlâ senin şiirlerinin kimsesizi bu ülke, anla! Ah! *Hepsi* demişken, türkülerimizi ve bozlaklarımızı *Dokuzuncu Blues* en iyi sen söylerdin ya Adnan, bir yıl olacak Neşet Ertaş da sizin oralarda; aşka ve günaha derin sadakat gösterin, aman kendinize mukayyet olun! Bilmem biliyor musun? Senin Neşet blues'un vardı ya hani, kaç zamandır defterimde: *"Bu kadarla kalsaydı keşke/ağzımı açınca cana ziyanım/kızkardeşimin kırık kalbi gurbette/toprak onarmakta anneminkini/seninkisi almış başını gidiyor/durdu duracak benimkisi//Bunu sana nasıl söylerim/hata benim günah benim suç benim//hepsi!"*-- Kalp ve gönül kelimeleri dâhil cana ve canâna ziyanım her cümlede; hepsi!

V

Dedin/dedim duydum: "*Tanrı bile harflerden yapılmadır ve her girdap su tadında kıvrıla kıvrıla çürür*" Hüseyin, pardon Adnan! Ülkesiz ve yurtsuz da olsa büyüdüm, aşk ve yalnızlıklar edindim, dâüssıla çektim, işkenceler gördüm ve işte öldüm! Mezar taşıma hangi söz düşüldü; ne umurumda. Herkes bir gürültüdür ya, nâçizâne şu iki dizeyle anılmak isterim: "*Bir gün kavuşacak toprağım da yok/Sonsuz boşluğa dökülüyor kanımın şelalesi!*"-- Kan ve gül, "gülü sevmek için niye menekşeden nefret etmeli!"yim de demiş olabilirim. Ne de olsa şiir ve devrimdi ömrümün üçte ikisi!

VI

Az çok ben de bilirim poetika ve sevda denen bilimi Adnan. Öyle ya, insan çok şey öğrenir yaşıtlarından ve akranı olan hayattan. Benzer bir hayattı/r ne de olsa yaşanan; bazen alın ile şakak arasında beliren küçük sevinçler toplamıdır hayat, bazen gecenin tenhalığına düşen beyaz leke. Yirmili yaşlarımız bağırır anlamaz, otuzlu yaşlarımız anlar anlatamaz, kırklı yaşlarımızsa anlayıp da anlatamamanın yasıdır; *Eksikti Geceler ve Bazı Günler*'e benzer biraz da. Ah! Kalbine sokulup, elinden tutsak da geceler hâlâ Cemal Süreya eksiği, günlerse Turgut Uyar yetmezliği: "*siz ne zaman öldünüz allahaşkına yani ne zaman!*"-- Sahi, sen ölmüş olabilir misin Adnan! Kalp hatırlamanın incelikler diliyse, ölüm necedir senin kitabında: "*Tenimle kuruladım gölgeni sözlerimle giydirdim/gülüşler geliştirdim gülüşünden/üzdüm, üzüncüm oldun/kırdım, öptüm onardım/her kim unuttuysa ben hatırladım.*" Ben de öyle!

VII

Yarın günlerden 16 Şubat değil, 15 Şubat hiç değil! 14 ve 13 Şubat'a olan kinim ve kırgınlığım yıllar geçtikçe daha da büyüyor. Vaktiyle, üstat Yahya Kemal'e "Ankara'nın nesi güzel?" diye sorulduğunda "İstanbul'a dönüşü!" demiş. Yaklaşık beş yıldır yakamda *Blues Vakti* bir Adnan Satıcı ve Ankara hüznü, Diyarbakır ve Yozgat dâhil hiçbir şehre günübirlik gidemem!

BLUES VAKTİ

Sen beni asıl Marx okurken görecektin--
*Hiçbir şeyin yok diyor ruh doktorum!***

Kavgan benim kalbim seninse ilk önce bana uğrayalım Adnan
farklı şehir fevri zaman gözün göze söylediğine hayat denir
doğu baladıyla ölmüş biri pekâlâ çağdaş dua da söyleyebilir
bir şiir Ahmed Arif bir şehir Diyarbekir gülümse baharıma
kardelen çiçeği dâhil her çiçek şairden öğrenir yerçekimini
artık *Hep Unutur Uzaktaki* deme n'olur ağzım yüzümde değil
iki gözün dünyaya konuştuğu çoğu kez kaybetmek midir!
Ankara ile İstanbul, âh San Francisco ile Chicago arası
şakağa dayak smith wesson değilse hızlı tren boşluğudur
mahkûm ve mülteci *Ülkesiz Şarkılar* zehridir ülkem ve Amerika
ellerimi boynumda tutup tekmelenmiş idam sehpası ağlayacağım
orda mısın Adnan, ömrümüzü yıllara ve Allah'a duyursak ya şimdi--
sahi, nerdesin Adnan! Defterlere sustuğumuz her yüz ayine-i devran!
Ey Amerika ey Türkiyem! McDonald's moru cızzz burger ülkem benim
nasıl da cinnet dalyanı ikiniz; sizi yan yana görmek içimi cızzz'latıyor!
Ginsberg'den izin aldım hayata ve şiire sığınıp, şiir ki kalemdir benim
içuzak, tüm şehirlerimi büküp ağız dolusu ikinize birden küfredeceğim
ki, kandır küfrüm: "*Günlerdir evde oturup kenefteki gülleri seyrediyorum!*"
en son Erdal Eren mektubu ve bozlaklara mı ağlamıştık senle Adnan!
Kırşehir'den bakarsan ovalar Ankara sahi, daha yukarılar enikonu Etlik
eline silâh ver insan denen puştun, âh öldürmeye değer tek şey gençlik!

Kendim ve ülkem dâhil her şeyimi vurdum--
*Keklik dağa dönsün, kurşun yuvaya!****

**) İlhan Berk*
***) Allen Ginsberg*
****) Adnan Satıcı*

Gebze (Yokilçe)
17 Eylül 2014

hüseyin peker

genç kalemler'den öteki'ne

Bu sayı Genç kalemler'i ilgilendiren bazı sorunlara değineceğim. Bunların çoğu kişisel görüşlerim. Elbet sizin görüşleriniz hepsinden değerli, bunları belki hatırlatma olarak kabul edeceksiniz.

1- Ödüller: Elbet genç şairin adını duyuracağı ilk yer dergiler, sonra kitap oluşturma çabaları ve kimlik bulma aşamasında ödüllere katılma, bunlar aracılığıyla çabasını yükseltme, ve olgunlaşma evresinde kendini hissetme ve gösterme. Bakıyorsunuz, ödülü; katıldığınız ve çok istediğiniz halde alamamışsınız. Bunda bir şey yok. Ona ulaşmak için gösterdiğiniz çaba size yol katettirmedi mi? Onu bil yeter. Boşuna uğraşmış olmuyorsunuz. Kazanıp kazanmamak ölçü değil. Bir gün gelir kazanırsınız, ya da hiç kazanmadan şiir sayfasında kendinize farklı bir yer açarsınız. Ama kazanamadınız diye ortalığı ateşe vermek, jüri hakkında yerli yersiz beyanlarda bulunmak sizi gerilere götürür, hatta ortalarda bir yerlerde adınız anılmaz olur. Bazı arkadaşlara bakıyorum, dergi köşelerinde şu tip beyanlarda bulunuyorlar: " Bakın benim kitabım da çıktı, ödül verilen kitaba bakın, bir benim kitabıma, kimin hakkı siz okur olarak karar verin." Adını bile söylemek istemediğim bu arkadaş, bu tür yargıların edebiyat söylemine sığmadığını bilsin önce. Yarına ne yüzle çıkacak dergi ve edebiyat ağbilerinin karşısına. Bu konularda konuşmadan önce geleceğimizi düşünmek zorundayız derim..

2- Genç şairin örnek alacağı yol: Mutlak şiirin günümüzde yürüdüğü modern çizgide, ve gerisine düşmeyen yol olmalı. Bunu da dergileri, ustaların kitaplarını okuyarak ve izleyerek seçmeli. Elbet Türk şiirinin bugüne geldiği geleneksel çizgisi ve tarihte aldığı yol var. Ama siz modern akımları gerilere doğru atlayıp, Ahmet Haşim'in simgeci, Yahya Kemal sembolizm'ine yakın bakışlar çerçevesinde kalırsanız, bakışlarınızı muhafazakar ve dar bir çizgide bırakırsınız. Deneysel, somut şiirin olanaklarını tanımalı, hatta yararlanmalısınız.

Bazı arkadaşların bunlar da şiir mi dediğine tanık oluyorum? Öyle olsaydı, bugün Birinci Yeni'den İkinci Yeni'ye olanak arayışı içersinde atlayan şiirimizin ne çeşit çağrışım teknikleri

denediği, ne imgeler parlattıkları ve şiir bahçesinin en güzel görüntülerini yarattıkları bir ortama dönüştürdüklerini görürüz.

3- Bununla da bitmiyor. Genç şair olmak kolay değil bir bakıma. Bir yandan tahsil, diğer yandan hayat zorlukları, toplumsal edimler, çalkantılarda bir yer almak, tüm bu zorluklar arasında duygusal problemler, içimizde ağrıyan noktaların kaleme dökülmesi, yaratıcılık sürecine geçmek, kolay mı? Her dönem daha zorluk kazanan bir hayat koşusundayız hepimiz. Bıkmadan, sanat yapıtı önünde "yoruldum, benden bu kadar" demeden uzatılan bir savaş bu yazma eylemi. Bir yandan hayat, bir yandan okuyup izlemek ve diğer yandan da yazmak, tüm bunlara eşit zaman ayırıp, eksiksiz çalışmak.

4- Biraz da 2015 kitaplarına genç yeteneklere ayıralım kalan zamanı. Bunları kıyas anlamında yanyana sıralamayacağım: Belki okumadığınız var mı? Size yeni coşkular getirecekler var mı aralarında dediğim bir sıralama.

LeylaÇağlı (SaksıdaDeniz), HafizeÇıvkın (Ophelia),MonicaPapi (Raz), ÇağlaNeknuze (Azize'nin Ölüsü), Dilek Değerli (Rüzgar Kuyusu) , Özkan Dursun (S), Ali Erbil (Bitmesin Kuşlar) , Muharrem Sönmez (Anomali), Emel Koşar (Figüran Yalnızlığı), Recep Özkan (Eser), Nilgün Cön (Tanrıça Ruloları)..

İlk anda bu kadarını saydığım bu genç şairlere bilmiyorum Ahmet Cengiz'i, Ömer Turan' ı da dahil edelim mi? Şiirde kendini en üst sınıflara doğru ilerleten her türlü çaba; genç sınıfına dahil edilmez mi? Yani genç olmak sadece yaşla sınırlı da değil. Biraz geri-

lerden seyretmek, hep ön planda görülmemek de genç sınıfında bırakıyor insanı. Yaşı büyütülmüyor ki şiirin.

Yazımın devamında genç şairlerin kitaplarına daha fazla sayıda (Sadece 2015 le sınırlı kalarak) ayrıntısıyla devam edeceğim. Amacım şiir nasıl bir kuşatmadır, şiir okurunda ve yazanında nasıl bir etki yaratır ve büyür, çoğalır, büyümenin sınırlarında hangi odaklar esas alınmalı, onlara değineceğim..

5- Haziran 2015 basımlı Hayal Yayını "Güz Saati" kitabı bana yeni bir şairi tanıttı. Şiir dünyası ondan yeni haberli olduğu için genç sayıyorum ve doğum yılını dikkate almıyorum. Şiiri de hayli derin çalışmalardan süzülmüş, bir usta yanı barındıran bir ses. "Sözgelişi duydun mu hiç sesini / suları konuşan buğdayın" dediğiyerde, arkasından "Gök ve toprak ayrılınca / Kimdir korkan tanyerinden" demesi; şairin onca kavramı, dünya dürtüsünü bir arada toplayıp, şiir tezgahında süsleyecekgücüne tanık ediyor öncelikle. "Ben hakkından gelirim bu işin" tavrıyla yazıyor. "Becerdiği şey gibi" yazdığının önünde saygı duruşuyla; yeni araştırmalara girişiyor. Bunca çalışkanlığın bedelini almıyor da değil.

"İçine dağ kaçmış biri" ni anlatıyor. "Öpmek isterdim kaşla göz arasında" heyecanıyla yazıyor Mustafa Demircioğlu. Yarınlar açık olsun sana!

"Bazen iki kişiden hangisinin daha önce öldüğü tesbit edilemezdi" diyen Nazmi Cihan Beken Adana yöresinin hakikaten yaşça da genç, tavırca somut,avantgard sayabileceğimiz öncü kuşağından. Farklı bir tınıyla ve bakışla meşgul. Hepinizin şiirinden ayrıyım ben nidasında. "Eskiden uyuduğum yolu kazdım" diyor örneğin. Ben hepinizin yazdığı dilden uzakta, deneysel şiir yazan biriyim diyor ve kabul ettiriyor ayrıcalığını. "Bendeki neşe kaybını /Senden bir neşe parçasıyla giderirsin" demesi örneğin. İnsan usuna tokmakla hükmeden dizeler, yarısına inanıp, yarısını sallamaya bıraktığınız esrarengiz bir yöntem.. Nazmi Cihan Beken'in 160 km. yayını "Et Kısmı Damgası" adından da anlaşılacağı özgünlüğün üst sınırında bir sinir ucu yoklayışı.

Onun hemen yanına koyacağım iki genç üstü şair var: Biri Sinan Özdemir. Şimdi Gaziantep'dedir umarım. 1984 doğumlu şairin "Pazıl Bozul" da ilk kitabı. "artık nereyi işaret edersem / oracıkta zayiat veririm / parçalarımı bulursun oracıkta" diyor örneğin. Baştan sona olayı devirmek içinalt üst getirilmiş kavramlar. "Bir iyilik melek'i listesine her gün yeni bir ek yapmalı / bir erkek melek herkesin iyilik motoru olmalı" Dünyaya dair her tür kavramı bozarak düzelmeye uğraşan, sıkı bir dünya neferi S.Özdemir. Şimdi mutsuz mu yarattığı bu şiir evreni karmaşasında? Fotoğraf makinalarının kanamayı durdurduğunu anlatıyordu en son. Belki şimdi Şeyh Kamil ile Oğuzeli arasında bir durak yaratmıştır kendine. Tüm şiirler "Tamirine hoşnut bunlar" dediği çizgide kalmış.

Yanlarına ekleyeceğim bir diğer öncü şair de Bülent Keçeli. Sanıyorum Konya'da yaşıyor, bu 1968 doğumlu kimyager. Hep ayrıksı telden yazan ozanlar bunlar. Üçü de. Ortak noktaları düzen bozmak adetli bir şiir evrenine siyah kulaç atmak. Şehre kabul edilmeyen, kazınca her şey çöküyor diyen bir absürd düzen. Avcunun ortasına ekerek yazıyor. Buğday mı? İmge gücü mü? Tam belli değil. Bir yandan da "yayıldım yayıldım yüzüme dünya kuruldu" diyen bir sahiciliğe sahip..Heteropya yayını "Çarşılar İmgeseli" bu yılın dikkati çekenlerinden..

Çağla Meknuze "Azize'nin Ölüsü " nde masaya "adam adam" vuran, efelenen, hiddetlenip dağ gibi duran bir bireyi anlatıyor. Ben kendime yeterim, siz kim oluyorsunuz diyen, efsanenin ardında gün ışığına uyanmayıp sabahı bekleyen bir ozan.. Yasakmeyve yayını kitabında söylemiyle dikkat çeken ozanda bir kadınsal duruş egemen, kolay söylenen, ama içindeki baş ağrısı sürekli şahlanan biri..

Ruhsan İskifoğlu'nun 2015 basımı Yazılı kağıt yayını, "Gözlemci Konuk"ta: "Dünya arasında duruyor porselenlerin" diyor örneğin. Düz anlattığı yerde, içine akan engellerin şiiri durduramadığı, özgün bir düzen bu. "bizi bizimle ütülediler" diyor örneğin. Kurmak

istediği evrenin taşları özgürlükten. Mevsim sonunda der gibi.

Şerif Tezgörenler, "Sus Çiçeği" kitabını İzmir'de kurduğu dünyasına tamamladığında artık ne gençti, ne de orta yaşa merdiven dayamış biri. Tam arasında gençliğin son terlerini atıyordu yaşam koşusunda. Sessiz, içe dönük bilirdik hep onu. Hatta bir kitapla karşılamak, fikrimizde bile yokken, o içindeki sessiz patlayışın çığlığıyla çıkageldi. Belki "Sus Çiçeği" demesinden kastı da, kendini saksıda dünya üzerine oturttuğu o uslu evreni, çiçek sunar gibi önümüze paketlemesi ve ardından bakmayın benim susup durduğuma, içimdeki dehlizlerde yankılanan sesim var deyivermesi. Kısa dizelerle; sözün az kullanıldığı, meramını anlatmaya kestirme,

küçük ifadelerle vardığı bir yöntemle konuşuyor. Neredeyse haiku diyeceğimiz bir iyi niyet yüreğiyle ve dünyayla barışık bir dilden sesleniyor. Dünyanın yürüyüşü üzerine, belki de

çoğunda sevgi temi içeren bir barışık iç konuşma, bir iyimser buluşma. "Zamanın demine denk düşmüşse gözde nem" gibi içinde zamanı demlenmiş bir tortuya dönüştürme biçimleri yaratan ozan; biçimi yormadan, sözün türlü şekillerinde gezintiler yaratan bir ifade yöntemiyle sesleniyor. Sevdiğini düşündüğü yerde, onunla yaşlanırım diyen dünyayla barışık bir düzenin arkası "sağanak halinde yağarım" diyen bir çoğullukla geliyor. Yalnızlığın türlü halleri, kelebek kanatları, eski hanlarda biriken akşam sefaları, onu şiire kavuşturan türlü edimlerden birkaçı. Bir yürek ozanı İzmir'in Şerif Tezgörenler'i. Hoş geldin, kalbinle ortadasın bu ilk kitapta. Belki boynu bükük çocuk olmanın kurtardığı son kişi oluyorsun adamızda. "uykumdan öp beni"dediğin İzmir çukurunda kutlarız seni.

Bu yılın paylaşılması gereken gençlerini saygıyla kutladım, yolları açık olsun. Genç Kalemler'de kaldığı yerden sürsün derim…

idrak treni

hüsnü arıkan

Biz bu istasyonda birkaç kişiyiz; zalimleri saymazsak
Gecikmeleri anons ediyor çinko çınıyla zaman
Çatı altında, yağmursuz yanında beklemek peronunun
Bir de köpek var; adı Korkak

Neden sonra bir kahve molasındaymış gibi birbirini anlayan çalışanların sesi
Ak bir kedinin hafif ayaklarıyla üstüme bastılar, uyandım
Masada değildim, her yerindeydim beklemek peronunun
Köpek kaçtı, babam öldü, tren gelmedi

Birazdan nasılsa ay doğacak İstanbul Hanım
Göz göze bakışacağız, bir tren kalkmış gibi birbirimize
Siz silkinip gidersiniz, biz nereye gideceğiz?
Daha çok bekleyeceğiz, şarkı söyleyeceğiz

Bütün başkanlara hayır!

özkan mert

pasaport kahvelerinde boyozlar, eşrefpaşa'da taşağı kesik delikanlılar ve 60'lı yıllar

Şeytan Mehmet, Emin Ersoy ve Levent Atalay'ın A n ı s ı n a

Bilirim nasıl atar küçücük köylerin
ve dev kentlerin kalbi.
Bilirim İzmir'de, Pasaport kahvelerinde,
fırından yeni çıkmış
boyozların
çıtırtısını.
Havaya attığım simitleri kapmak için
saçlarıma yuva yapan
martıları.

Kimseye söylemeyin,aramızda kalsın
Pasaport iskelesi, iskele değil,
sarı bir kanarya'dır.

İzmir'i İzmir yapan,İzmir'in güzel kızları
özgürdür ruhları

Boyoz hamuru açmak hiçbir şeye benzemez:
Bir Jet uçağıyla Kemeraltından geçip
rakıyla harakiri yapmaya benzer.
Ya da Belediye otobüslerinde
en güzel kızı
öpmek gibi bir şeydir.

Hisarönünde Niğde gazozu ve söğüş ekmek,
arkasından sakızlı dibek kahvesi,
koltuğumuzun altında
Nazım,Sartre ve Albert Camus.

Cebimde
aslan gibi Bafra paketim
ve fırtınalı bir lise aşkı.
Kısaca
kamikaze pilotları gibi
hayata çakılmış bir gençlik.
Yıl 1960.

Elbette
Namık Kemalliyiz.

Bilirim Karşıyaka vapurlarında
sonu hep acıyla biten aşkları...

Bıçak gibi keskin
liseli aşk mektuplarını.
Kalbimde parmak izi kalan kızları
Mavi belediye otobüsleriyle
Eşrefpaşa'dan çıkıp
Varyant'a bir yay çizerek
inerdim Konak'a.

Elhamra'nın önünde buluşurduk
Şeytan Mehmet, Emin Ersoy ve Levent'le.
Üçümüzde Namık Kemalliyiz.
Levent olmasa
zaten ben hayatta olmazdım bugün.
Emin Ersoy
daha lisede allahını bilirdi şiirin,
ondan öğrendim
çivisini çakmayı şiirin.
Şeytan Mehmet olmasa
damardan tanıyamazdım hayatı.

Bana kalırsa,
Metin Eloğlu gibi şair çıkmaz
bir daha İzmir'den.
Çünkü kimse öpemez
rakıyı ve sözcükleri onun gibi.
Şimdikiler gazı alınmış gazozlar.

İki film birden gösterilirdi
Lozan açık hava sinemasında
Biri yerli bir yabancı.
Birinde Neriman Köksal
"Fosforlu Cevriye"
diğerinde Sophia Loren ve
Marcello Mastroianni
"İtalyan Usulü Evlilik"

İkisine de aşıktık Şeytan Mehmet'le.
Falçata çeker gibi
gizlice mektup uzatırdık kızlara.
Biz Eşrefpaşalıydık: Taşağı kesik delikanlılar.
Altımızda Harley Davidson yoktu ama
Hayata hep güzel baktık!

23 Şubat 2016 / Gümüşlük.

aysun kara

öyküye sızan şiir

Meksikalı şair, yazar ve eleştirmen Octavio Paz, romantizmden avangard sanata uzanan çizgide modern şiirin estetik ve düşünsel temellerini irdelediği "Çamurdan Doğanlar" adlı kitabında; şiirin tarih, toplum, devrim ve dinle olan ilişkilerini ele alır, "Şiirin başlangıçtaki söz, kurucu söz" olduğunu söyler. Paz'a göre, "filozoflar dünyayı ritim olarak düşünmüşler, şairler bu ritmi duymuşlardır."

Destanlar, mitler, epik şiirler insanlığın serüvenini, yiğitliklerini öyküleme yöntemiyle ama şiirsel söyleyişle dile getirirler. Şairler benzetmeler, eğretilemeler, yinelemeler, abartmalar ve mecazlarla dilin anlam alanını genişletirler. Epik şiirler ve destanlar günümüzde yaşantısını sürdüren türler olmasa da edebiyatın en önemli kaynak metinlerinden sayılmalıdır.

Todorov'a göre temsil özelliği, edebiyatın kurmaca terimiyle gösterilegelen bölümünü ilgilendirir, oysa şiir göstermek ve temsil etmekle yükümlü değildir. Todorov şiir ve kurmaca arasında bu ayrımı yapar ama bu karşıtlığın yirminci yüzyıl edebiyatında silinmeye yüz tuttuğunu da gözden uzak tutmaz. Şiirsel metni okurken yeniden üreten okur, öykü okurken de yazarın imgeleminden kendi anlam dünyasına katacağı anlatıyı yeniden üretir. Şiirle öykünün belki ilk yakınlığı budur. Şiir ve öyküyü diğer yazın türlerinden ayıran ortak özelliklerse anlam yoğunluğu, doku zenginliği, biçim sıkılığıdır. Şiirde olduğu gibi öyküde de, sözcüklerin ekonomik kullanımı önem taşır. Şiirde olduğu gibi, öykü yazarı da tekrarlanan sözcüklerle ritmi sağlayabilir; şiirsel söylemden, imgelerden, çağrışımlardan yararlanabilir. Her iki türde de sözcükler bilinen anlamlarının dışında kullanılabilir, çağrışımlara dayalı bir üst dil oluşturulabilir. Özellikle çağdaş öykü, belli bir plan ve olay örgüsü, sıralı anlatım gibi klasik öykünün kimi özelliklerinin dışına çıkar. Küçük bir ayrıntı, öykünün anlamını belirleyebilir. Şair de bir sözcüğün çevresinde anlam örebilir.

Birbirini besleyen birliktelikler her zaman benzerliklerden değil, birbirlerini çoğaltacak farklardan da beslenir. Şiir ve öykünün birbirine yaklaştığını anlamaya çalışırken iki türün birbirlerinden ayrı düştüğü yanlardan da söz edilmeli. Ahmet Haşim, Piyale adlı kitabının önsözünde, şiirle düzyazının birbirinden kesin çizgilerle ayrıldığını, düzyazının belirgin özelliğinin anlaşılmak olduğu halde şiirinkinin duyulmak olarak nitelenebileceğini, şiir dilinin müzikle söz arasında, müziğe daha yakın bir dil olduğunu belirtir. Şiirin hammaddesi dildir. Şiir, dilin bütün anlam boyutlarını kapsar, bu boyutların sınırını zorlar. Anlatma zorunluluğu yoktur. Her okur şiirde kendi anlamını bulur. Öyküdeyse olay örgüsü, mantık dizgesi, mekân önem taşır. Öyküyü zamandan ayırmak olanaklı değildir. Şiirinse zaman kavramına gereksinimi yoktur. Şiir geçmişi, şimdiyi, geleceği barındırır. Bir zaman dilimi ile sınırlanamaz. Ünlü Rus kuramcı Mihail Bahtin "Şiirin oluşum maddesi de öyküde olduğu gibi dildir; ama bu dilin kendi içinde bütünselliği vardır, öyküleyici anlatım türlerinde olduğu gibi dış etkilere açık değildir." der. Öyküde dilin kullanım olanakları geniştir, yazar toplumun farklı kesimlerinin lehçelerini, şivelerini kullanabilir. Şairse imgelerden oluşan bir üst dil kurarak sözcükleri toplumsal kullanım alanının dışına çıkarır. Dili bozar, yeniden kurar. Bütün sanat yapıtları toplumsal süreçlerden, sosyal, ideolojik düşüncelerden etkilenir. Şiirsel biçimler daha uzun toplumsal süreçleri, kimi zaman yüzyıllar süren eğilimleri yansıtırken, öykü, roman gibi yapıtlar toplum-

sal atmosferin en ufak değişimlerini, titreşimlerini kaydeder.

Behçet Necatigil şiirlerinde öykü anlatan bir şairdir. Şiir-düzyazı ilişkisini şu sözlerle dile getirmiştir: "Sanat eseri ya gerçeği ya da düşü yansıtan aynadır. Açık seçik, belirsiz, aydınlık, gölgede gibi nitelikler, gerçekle hayal yani düş birleşmesinde bunlardan birinin az ya da çok oluşundan doğar. Hikâye için gerçek ve düşü anlatan yazı diyoruz. Bir hikâyede kişiler, olay, olayın geçtiği yer vardır. Olay bir çekişmeden iki kuvvetin karşılaşmasından doğuyor. İnsanla insan, insanla hayvan, insanla tabiat ya da doğaüstü bir kuvvet, insanla kendi iç benliği karşılaşacak, aradaki çatışmalar, uyuşmalar, yenme ya da yenilmeler aklı karalı anlatılacaktır. (...) Bu tarifle bugünkü şiirimizin birçoğunu görebiliriz. Bir şiir şüphesiz sadece bir hikâye değildir. Ama başka başka, birbirine uzak gerçekleri, yaşamları bir soyutlama prizmasından geçirerek vermiyorsa, yani arada boşluklar bıraksa bile birbirine bağlı oldukları ilk bakışta görülebilecek yaşantıları anlatıyorsa hikâyeye çok yaklaşmış olur." Necatigil, şiir-hikâye üzerine görüşlerini dile getirirken manzum hikâyeyi ayrı tutar. Hikâyenin düzyazıyla yazılacak yerde nazımla yazılmış halini manzum hikâye olarak adlandırır. Divan şiirimizin içinde kimi aşk hikâyelerinin de şiir-hikâye özelliği taşımadığını ancak manzum hikâye olabileceğini belirtir. Tanzimat edebiyatına gelinceye kadar manzum hikâyenin canlı örneklerini ancak halk şairlerinin destanlarında bulabileceğimizden söz eder. Tanzimat edebiyatında şiir-hikâyenin ilk örneğini Hamid'in verdiğini, Servet-i Fünun döneminde Tevfik Fikret'in "Balıkçılar" adlı yapıtının edebiyatımızın olgun ilk şiir-hikâyesi olarak kabul edilebileceğini belirtir. Sonraki dönemlerde de Cahit Külebi'nin, Necati Cumalı'nın, Oktay Rifat'ın, Melih Cevdet'in, Metin Eloğlu'nun, Nevzat Üstün'ün hikâye tekniğiyle yazdığı şiirlerinden söz eder. Öyküsel şiir yazan şairlerimiz arasında Nazım Hikmet, Orhan Veli, Edip Cansever, Cemal Süreya, Turgut Uyar, İlhan Berk'ten söz edilebilir.

Cemal Süreya'nın "Sizin Hiç Babanız Öldü mü?" adlı şiiri, şiir-hikâye türüne iyi bir örnektir. Şiir-hikâye konusunu yine Behçet Necatigil'in sözleri ile bitirelim: "İçinde gözlem ve yaşamalardan izler bulunan şiirler, 'derin ve tarif edilemez bir heyecan verdikleri, bizi bir rüya ve hatıra dünyasına götürebildikleri' yeni halis şiire yaklaştırdıkları takdirde manzum hikâye değil, birer şiir hikâyedir."

Necatigil'in şiir-hikâye değil de ancak manzum hikâye olarak kabul ettiği metinlerden yola çıkarak şiire öykünen, öykü özelliğini yitiren metinlerden de söz etmeliyiz. 'Öyküye sızan şiir' tanımıyla söylemek istediğimiz bu değildir elbette. Devrik cümlelerle bir ritim ve şiirsel söyleyiş kazandırılmaya çalışılmış, öykü atmosferini kuramayan, kurgusu yetersiz öyküleri şiirsel öykü olarak kabul edemeyiz. Şiirsel öykü tanımı ile anlatmak istediğimiz, kimi zaman parçalı anlatıma sahip, olay örgüsünü tüm açıklığı ile gözler önüne sermeden, suskularıyla çağrışımlar yoluyla anlatı kuran metindir. Sözcüklerin bilinen anlamları dışında kullanılmaları, imgelere yaslanan bir anlatım, içine şiir sızan öyküyü tanımlar.

Kaynakça

1. Octavio Paz, Çamurdan Doğanlar, Can Yayınları, İstanbul, 1999.

2. Tzvetan Todorov, Fantastik, Edebi Türe Yapısal Bir Yaklaşım, Metis Yayınları, 2. basım İstanbul, Aralık 2012.

3. Behçet Necatigil, Düzyazılar 2, YKY, 2. basım, İstanbul, Aralık 2006.

ahmet günbaş

domino

Domino, ah domino!
Bir fiskede dağıldı her şey!..

Kıyısızlık diyelim, oradan başlasın efkâr
En son savrulduğumuz kıyıda bıraktık dirimi
Yer yurt, huzur muzur koyduysan bul
Gerisi cayır cayır umarsız yalnızlıklar

Önceden de biliyorduk kartları bir karıştıran var:
Kaos Efendi kılığında konçlu bir kovboy!..
Zarlar hileli, lastikler patlak
ipler cellâtlar koyun koyuna…

Biz yürüdükçe marşlarını gözden geçiriyorlar
Biz yürüdükçe sınır dayanmıyor acıya
Bayrak bayrak üstüne, kinleri tetikte!..

Bir tek şeye inanıyoruz şimdi, Çekip Gitmelerin Tanrısı'na!
Kanlı kanat çırpınışlarıyla ardımıza bakmadan
uzağa, uzağa,, en uzağa!..

Biz çok yenildik şair, can evimiz tarumar!..
Çitlere duvarlara çarpa çarpa
hangi göçe yazıldıysak eğreti kaldık baştan
hangi deliğe girdiysek bulup çıkardılar
Gündüzü haydut, gecesi korsan
sağır sulara yatırdık mülteci ömrümüzü
Palmira kadar eskiydik ki taşlarımızdan vurdular
Ölüm bizden önce geçti karşıya…

Ölüler işte, ağzı var dili yok!..
Doğmuş bulunmuşlar hepsi o kadar!

Domino, ah domino, amansız cani!..
Nerde olsan çekermiş bıçağı!..

Özgürce sarılmaların sıcağı
yurt olur anlatır belki kendini.!

devrim dikkaya

“müzik dolabındaki caz kedisi”

“***Sappho İle Konuşma***”yalı Çook Olmuştu

Değerli “***Caz Kedisi***” okurları, şiirin cazla olan birlikteliğine dair albümleri ele aldığımız yazı dizisinin üçüncüsünde müzik tarihimizin en özgün topluluklarından biri olan Mozaik Müzik Topluluğu'nu konuk ediyoruz.

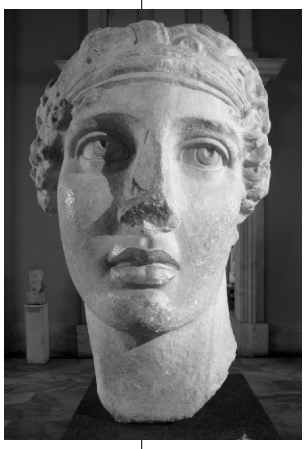

Üyelerinden Saruhan Erim'in çok iyi özetlediği gibi “***80'li yıllarda 3 kişinin bir araya gelemediği bir ortamda 9 kişinin bir araya gelmesiyle***” kurulan topluluğun 1983-1990 yılları arasında her biri birbirinden değerli dört albümü yayınlanmıştır.

Mozaik Müzik Topluluğu'nun 1983 tarihli ilk albümü “***Ölümden Önce Bir Hayat Vardır***” dünya halklarının barış, özgürlük ve insanlık hikayelerine dair şarkı sözlerini içeren zamanının çok ötesinde bir konser kaydıdır. Topluluğun ikinci albümü “***Ardından***” ile kendi söz ve besteleri ortaya çıkmıştır. “***Ardından***” ve takip eden üçüncü albümleri “***Çok Alametler Belirdi***” de jazz soundunu daha fazla duyduğumuz parçalar yer almakta, son albümleri “***Plastik Aşk***”da ise rock duygusu biraz daha ağır basmaktadır.

Şair ve şiirlerden epeyce beslenen topluluğa detaylı olarak bir sonraki sayıda yer vereceğimizi belirterek bu sayıda 1988 tarihli üçüncü çalışması olan “***Çook Alametler Belirdi***” albümününün açılış parçası olan “***Sappho İle Konuşma***” şarkısına değinmek istiyoruz.

Mozaik Müzik Topluluğu'nun pek çok parçasında söz yazarı olarak görünen Meltem Ahıska'nın aynı adlı şiirinden Bülent Somay tarafından bestelenen parça, lirik şiirinin ilk kadın şairi antik yunanlı Sappho'ya adanmıştır:

“Sappho İle Konuşma”

ay söndü sonra yıldızlar/gece yarılandı, zaman geçiyor/aşk yürüdü okşayarak kendini/

yıllarca, yıllarca önceydi/sessizlik içindeydi gökler/ay söndü sonra yıldızlar/zaman aralandı, güller açıyor/o yıldız söyleyerek kendini/yıllarca yıllarca önceydi/sessizlik içindeydi gökler/

ay söndü sonra yıldızlar/gece yarılandı, zaman geçiyor/aşk yürüdü okşayarak kendini/yıllarca, yıllarca önceydi/ay söndü sonra yıldızlar/gece yarılandı/sessizlik içindeydi gökler....”

Dünya lirik şiirinin başlatıcısı kadın şair Sappho İ.Ö. 7. yy sonu ile İ.Ö. 6. yy başlarında bugün Midilli olarak bildiğimiz Lesbos adasında yaşamıştır. Burada bir Afrodit tapınağında bulunduğu, bu tapınağa bağlı bir şiir okulu kurduğu söylenir. Sappho'nun bu şiir okuluna yalnızca kızları alması nedeniyle onun eşcinsel olduğu yönünde iddialar ortaya atılır. Hatta günümüzdeki lezbiyen, (lesbian) sözcüğünün Midilli'nin eski adı olan Lesbos'tan geldiği söylenir. Sappho(Safo)'yu önemli yapan onun batı şiir geleneğinde lirik şiir kolunu açması ve ilk ürünlerini vermesidir. Diğer kolu destan-şiir geleneği, Homeros ve ardılları oluşturur. Sappho şiiri bireyin, bireyselliğin de ilk kez şiire sokulması bakımından önemlidir. Ovidius'a göre kendine öldürerek yaşamına son vermiştir. Şiirlerinden günümüze çok azı kalmış. Kalan şiirler de çoğunlukla parçalar halindedir. Cengiz Bektaş ve Azra Erhat Türkçede ilk Sappho çevirilerini yapmıştır. 9 adet şiir kitabı yazdığı; bunların birincisinin 1320 dizeden oluştuğu; 10 şiirlik sonuncu kitabın ise 136 dizeden oluştuğu söylenmektedir. Ne var ki

bu şiirlerinden günümüze yalnızca 650 dize kalmıştır. Ünlü şair ve çevirmenimiz Cevat Çapan'ında Sappho'dan çevirileri bulunmaktadır. Sappho'nun şiirleri, tahrip edilen bir kilisede tesadüfen bulunarak, MS 1000 yılında aslına sadık kalınarak çoğaltılmıştır. 10732te, bu kopyalardan büyük bir bölümü, Roma'da İstanbul'da (Constantiple) VIII. Papa Gregory'nin emriyle yakılmıştır. Şiirlerinin pek çoğu, Mısır'da Fayum'daki Crocodilepolis'te, çürümüş papirüs parçalarında bulunarak kurtarılır. Sappho, gerek kendisi, gerekse dostları hakkında ve tiran politikacılar ve sürgünler için, dürüstçe, içtenlikli, yansız ve sarsıcı bir şekilde yazmıştır.

Bazı Şiirleri:

tıpkı bir tanrıya benziyor bence
adam/seninle yüz yüze otururken
ve/dinlerken dikkatle tatlı/

sesini ve gülüşlerini/sarsılarak
gümbürdüyor/kalbim göğüs kafesimde/Bu
yüzden/sesim boşalmış gibi bakıyorum
sana ve/ne diyebilirim ki,
dilim/tutulmuşken ve kızgınlığın ateşi/

dağlarken tenimi, gözlerim/kararırken,
kulaklarım/uğuldarken, ter basmışken
her yanımı.

allak bullak olmuşum, yüzüm daha
solgun/çimenlerden ve beynim uyuşuyor,
galiba/ölüm çok yakınımda/(fakat
katlanmak zorundayım hepsine; ben,
zavallı)

51
Ulaşmaya kalkmam göğe iki karış boyla
52
Büyümseme kendini bir yüzükten ötürü
67
Başa beladır varlık, erdem olmayınca
yanında.
74
Önce ay battı sonra da yedi yıldızı ülkerin
gece yarısı, akıyor çağ, yalnızım yatağımda
97
dizlerimi çözen acı tatlı varlık
baş edilmez Eros, sarsalar beni
100
Çok daha tatlı sesi lir sesinden
101
Musalar uğrağı bu evde
ağıt yakmak olmaz, yakışmaz bize.
104
Gelmiyor elimden mekik dokumak
anacığım
yeniğim bir oğlanın özlemine Afrodit
yüzünden
121
Tan dağıtır, sen bir araya getirirsin akşam
yıldızı,
kuzuları, keçileri, her şeyi, ayırırsın ama
anayla kızı
132
Ne bal ne bal arısı dilerim
141
Güzel bir kızım var, sevdiceğim Kleisim
altın çiçeklere benzeyenim benim
değişmem onu tüm Lidya'ya güzel Lesbos'a
bile
152
Öldü genç Adonis, vah ne edelim Kyteralı,
dövünün kızlar yarın üstünüzü başınızı
vah Adonis
154-155
güzel bir düş alış verişti Andoromeda'nınki
neden kınamaktasın Safo, cömert Afrodit'i?
160
ERKEK

Söyleyemiyorum istediğimi
utancım önlüyor beni
KADIN
Özlemin soyluya güzele olsa
kötü şeylere oynamasa dilin
örtmezdi utanç gözlerini
söylerdin hakça yakışığını
161
dostça dur karşımda
gözlerimin önüne ser güzelliğini
172
iki kat olsun bu gecenin uzunluğu.

APHRODİTE'YE YAKARIŞ?

Ey tahtı ışıl ışıl ölümsüz Aphrodite/Ulu Zeus'un düzenci kızı/yalvarırım yüreğimi acılarla/dağlama!/Yardımıma gel gene, hani eskiden/sesimi duyunca nasıl, çıkıp/

babanın sarayından kanat çırpan/kuşların/çektiği yaldızlı arabana biner;/yeryüzüne inerdin bulutsuz /mavilikten;/ölümsüz dudağında o aydınlık gülüşle/sorardın,/"Gene nen var?" derdin, "nedir gene/deli gönlünü çelen? Tılsımımla kimi/ba[redacted]an çıkarıp yollamam gerekiyor/

koynuna?/Söyle, Sappho, kim seni üzen?/Kaçıyorsa kaçsın, bırak,/yakında o senin ardına/

düşecek,/bugün almıyorsa verdiklerini,/yarın o sana armağanlar verecek,/seni sevmiyorsa, istemese de er geç/sevecek./Geleceğin varsa, şimdi gel,/kurtar beni/kuşkudan, ne diliyorsa gönlüm/yerine getir, sen de katıl benimle/savaşa.

Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümününde öğretim üyesi olarak görev yapan Meltem Ahıska'ya yazımız vasıtası ile ulaşarak bestelenmiş olduğu şiiri hakkında duygularını öğrenmek istedik. Kendisi yoğun gündemi arasında bize zaman bulabildi ve bu satırları zenginleştirdi:*"80'li yıllarda bol bol şiir çevirisi okuyordum, çeviri meselesi kafamı çok meşgul ediyordu. Bir yandan sevdiğim çeşitli şiirleri yayımlama gayesi olmadan Türkçe'ye çevirmeye çalışıyordum, bir yandan da kendim bir şeyler yazıyordum. Bu arada karşıma Cevat Çapan'ın Sappho çevirisi çıktı, çok uzak bir dünyanın sesi gibiydi, ilişkilenmek kolay değildi ama çok etkileyiciydi. Askeri darbenin getirdiği o derinlemesine tahribat ortamında, seslerimizin bizden zorla kopartıldığı korkunç bir dünyada yaşamaya mahkum edilmişken, Sappho'nun yüzyıllar öncesinden gelen şiirlerinde, doğayla kurulan bambaşka bir ilişkililik hali, varolan tanımlarımızın ötesinde vücud bulan bir aşk vardı. Bu dünyanın lirik imgeleri uzak da olsa bugüne bir ses gönderiyordu. Bu sese kendi dünyamdan bir karşılık verme isteğinin sonucuydu herhalde "Sappho ile Konuşma." Çapan'ın çeviri kitabından bazı satırları alıp onları kendi cümlelerimle yanyana getirmeye çalıştım. Bu konuşma benim için yasadığımız baskıcı "zamanı aralamanın", başka bir zaman yaratabilmenin umuduydu, diye düşünüyorum. Ama kaybolmuş lirik bir dünyanın ihtimallerinden beslendiği kadar, içinden kolayca sıyrılamadığım zamanın çığlıklarını da taşıyordu. Sonuçta çok güzel bir şekilde şarkılaştığında, dinginlik, umut ihtimali ve çığlık, geçmiş ile şimdiki zaman, benim yazarken düşünemediğim bir şekilde yepyeni bir sese kavuştu."*

Bu güzel şarkıya internetten kolayca ulaşabileceğiniz gibi, Mozaik Müzik Topluluğu'nun tüm albümleri, yayınlanmaış besteleri ve yine yayınlanmamış yorumlarının yer aldığı 6 CD'lik "Mozaik/Külliyat" çalışmasından ulaşabilir, dinleyebilirsiniz.

Kaynaklar:
https://simgesiir.wordpress.com/tag/sappho/
http://www.balkanlar.net/
Jazz Dergisi

hasan ıldız

bir yerlere gidelim

Hadi gel
Çekip gidelim bir yerlere
Karanlığın biraz daha erken açtığı
Bulutların tellere takılmadan geçtiği
Sınır ötelerine...
Birazdan kuşlar da gidecek nasılsa
Yeryüzünün bir yarısı
Diğer yarının kapatması olacak
Gerekçeler edinecek soysuzluğuna.
Çocuklar Allah'ına yalvardığı gün
Urları derisinin altında
Kocaman bir kumpir tarlasıydı ömrüm
Senin görüp sevdiğin,benim öteki yüzümdü
Yunur yıkanır hafta sonları giyinirdim...
Annem, kör bir bakışıyla örmüştü onu
Öğretmenin dövdüğü parmak uçlarından
Bazen kan,
Bazen çürüyen tırnakları dökülmüştü.
Hadi gel
Çekip gidelim buralardan
Daha ilkokul üçüncü sınıfta
Acıdan yorgun düşen çocukların yüreği
Varsın gelmesin ardımızdan
Varsın ırzına geçilen bu şehir
Uzun bir tatile çıksın güney taraflarında.
Hadi gel
Çekip gidelim bir yerlere
Beni yalnız bırakma
Biliyorsun,
Annemin dökülen tırnakları geliyor aklıma
Ve sınır boylarında vurulan fukara çocukları
Sen yanımda olmayınca.

hidayet karakuş

doktorum geçti

hastanede
geçenekte beklerken
görmedi beni

öykülerde
tıp izleğinde
dolaşan doktorum

mide yanması
göğse tırmanan
canavar pençelerini
anlatmıştım
on yıl önce

şimdi beni görse de
bilemeyecek
biliyorum
doktor önlüğünü
çıkarmış bugün

ama benim hasta yüzüm
hep gözlerimde

m. mahzun doğan

Caz tadında...

(Günlüklerimden seçmeler)

Türkçe'de hiçbir sözcük "r" harfiyle başlamazmış

24 Temmuz 2007, Salı, Ankara

Cumartesi akşamı (21 Temmuz) saat 20.30'da kalktı otobüsümüz Dikili'den... CHP'nin kaldırdığı otobüs bu! Yer bulamamıştım ve CHP İlçe Merkezi'ne gitmiştik. CHP otobüs kaldırıyormuş diye söylemişti yazlık komşusu **Deniz**'in (Hülya Deniz Ünal)... Yarım saat gecikmeyle kalktı otobüs... Tam bir curcuna vardı otobüslerin kalkacağı söylenen benzinliğin orada... Neyse... Menemen'den Manisa yoluna döndük. Salihli ile Kula arasında bir yerlerdeydik. Tekeri patladı arabanın... Bir buçuk saatimiz öyle geçti... Bir de kaza atlattık. Yanlış sollama yapmıştı şoför. Ben uyukluyordum. Araba, fren yapıp hızla yavaşladı. O esnada uyandım. Neredeyse burun buruna geliyorduk bir başka otobüsle... Afyon yakınlarında... Bu nedenle, Afyon'da mola verince, şoförü değiştirtti otobüs sorumlusu olan arkadaş... İyi etti!

Pazar sabahı geldim Ankara'ya. **S**'ye gittim direk. Güzel bir kahvaltı hazırlamış. Çayı demlemiş. Bahçede iyi bir kahvaltı yaptık. Hiç uyumamış. Uyusun istedim biraz. Ben de eve geldim. Bir süre çalıştıktan sonra, öğle üzeri 15.00 sularında gittim oy kullanmaya. (...)

Küçükkuyu'da yaşadıklarımı da yazmalıyım, belleğim silmeden...

Müzeyi gezip notlar almıştım. Oradan Mel Kitabevi'ne gittim yürüyerek. **Volkan Bey** ve eşiyle tanıştık. Çay içiyorduk ki, **Ahmet Ağabey** (Uysal) aradı. Köftehor'dalarmış. Volkan Bey'le beraber geçtik oraya. Gazeteci **Ünal Çardak**'la beraberlerdi. Tanıştırdı bizi de... Köftehor'u karı koca işletiyorlar. İkisi de çok içtendiler... Güpgüzel insanlardı belli ki... Kadın dedi ki, "*Ben **Nâzım Hikmet**'ten dolayı, yurtdışına gittim. Döndüm ki, başbakan okuyor onun şiirlerini*".

Ahmet Ağabey, etkinlik öncesi birer kadeh rakı içelim düşüncesindeydi. "*Rakı iznimiz olmasa da... Size bir çare buluruz*" dediler. Brendili, votkalı bir tatlı hazırladılar bize... Gerçekten de çok güzeldi...

Ünal Ağabey, 16 Temmuz 2007 tarihli körfez Star Gazetesi'ni vermişti. Orada Köftehor'la ilgili haberi var... "*Köfteci deyip geçmeyin*" başlığını taşıyor haber. Kadının adı, **Güler Zenger**. Erkeğinse, **Eray Zenger**. Güler Hanım, uluslararası yatırım ve hukuk danışmanıymış. Tiyatrocuymuş. Eray Bey, yatırım danışmanı ve tercüman...

Haberde yer alan bilgilere göre, yirmi yıl Almanya, Fransa, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri'nde yatırım ve hukuk danışmanlığı yapmışlar. Küçükkuyu'ya gelmişler sonra. Köftehor'u açmışlar.

Köftehor'dan çay bahçesine geçtik ki hemen herkes gelmiş. Sarmaş dolaş olduk...

Oğuz Tümbaş da vardı... TRT 2'de, "*Habervizyon*" programını hazırlıyor. Yanındaki ekipten **Nejat Altıok**'la tanıştık. "*Gizli şair*" diye tanıttı onu.

Akşamüzeri imza gününde, öyle düzenlemişler ki oturacakların sırasını... **Hüseyin Yurttaş**, Oğuz Tümbaş, **Ahmet Günbaş** diye başlıyor... Soyadı uyaklı üç şair yan yana... Sonra bizlerin adları... Hüseyin Yurttaş henüz gelmemişti. Ben **Ahmet Günbaş**'la söyleşiyordum. Birisi geldi, "*Merhaba Hüseyin Bey!*" dedi. Kalkıp selamladım, tokalaştım, "*Ben Hüseyin Yurttaş değil, Mahzun Doğan'ım*" diyerek ekledim sonra... Belediye Başkanı'ymış. Dr. **Yusuf Aksoy**. Önümde Yurttaş'ın adını görünce, o sanmış beni...

(...)

Yöreden bir şairle tanıştık... **Murat Şehirli**. "*Sürükleniyorum Sesinin Yağmurunda*" (Kendi Yayını, Birinci Basım: Temmuz 2006, Balıkesir) adlı şiir kitabını imzaladı bizlere... Elbette, şiirleri sonra okuyacaktım da, oracıkta, arka kapaktaki yaşamöyküsünü okudum. 1972, Ankara doğumluymuş.

1996'da yayımlamış ilk şiir kitabını. *"Sevda Ki"* adını taşıyor... 2006'da, Edremit Kültür ve Sanat Derneği'nin düzenlediği Sabahattin Ali Şiir Yarışması'nda, *"Hiç Unutmadım Seni"* adlı şiiriyle birincilik ödülünü kazanmış. Havran'da yaşıyormuş. Kitabın arka kapak yazısını **Uğur Bilge** yazmış. Ankara'dan tanıdığım, şimdi Ayvalık'ta olan sevgili Ağabey'im...

***

Şiir dinletisi başladığında, dinleyici sandalyeleri dolmuştu. Umduğumdan fazlaydı kalabalık... Şiir okuma sırası bana geldiğinde, *"Ahmet Ağbi Yüzyıl Bitti"* şiiri ile *"Bağımsızlık ve Nergis"*i okuyacaktım. *"Ahmet Ağbi Yüzyıl Bitti"* şiirini akıl edip de yanıma almamışım. Cep iletisi yazmıştım Ahmet Ağabey'e... *"Senin bilgisayarda olmalı. Çıktısını al da akşam okuyayım"* diye. El yazısıyla yazmış, öyle getirmişti. Dahası, ona 24 Kasım 2000'de yazdığım mektubumu da el yazısıyla yazmış... Mektubuma bir de başlık atmış... *"Son Döner ve Biten Yüzyıl"* diye... Bilmem ki neden? Onu da vermişti. Özetle, pek bir şeyler söyleme, konuşma için hazırlamamıştım kendimi. Şiir okuyacaktım o kadar... Ancak, sunucu, *"Annelerin Sesi Mavi"* seçkisine de aldığım, *"Temmuz Ayında Annem"* şiirimden alıntı okudu:

"Temmuz ayında annem uykuya daldı

Ekinler sarışındı tarlada. Gök
çekti küreklerini bulunmaz bir limana
Unutulmuş bir köyde
küçücük mutfak pencereleri
el salladı. Babam
uzun uykusundan uyandı"

Bir de soru yöneltti... *"Bakalım şair burada ne demek istiyor? Hangi uzun uykusundan uyanmış babası?"* gibi bir soru... İster istemez konuştum... Anlattım... Köy çocuğu olduğumu, ilkokuldan sonra gurbette yaşadığımı... Ayrılmalar hadi neyse de, kavuşmalarda bile annemin nasıl da sarılıp ağladığını... Babamınsa, uzaktan elini öptürmekle yetindiğini... *"Ne zaman ki, annem öldü... Babam, sanki annemin misyonunu da yüklendi... Artık, sarılıyor, ağlıyor..."* dedim.

Bir de, Hüseyin Yurttaş *"Ra"* adlı şiirini okumuştu ve öncesinde bir açıklama yapmıştı... Türkçe'de hiçbir sözcük *"r"* harfiyle başlamazmış. Bunu anımsattım... *"Ben o harfi hiç kullanmıyorum"*, dedim. Müthiş bir alkış aldı bu sözlerim. Annemle ilgili kısımda, özellikle kadınların çok alkışladıklarını gözledim.

Etkinlik bitince, yemeğe gittik. Uzun bir sofra... Deniz kıyısında... Rakılar açıldı... (...)

Şiirler okuduk, türküler söyledik. Daha doğrusu ben söyledim. Hangi türküleri mi? Öncelikle, *"Beyaz Giyme İz Olur"*u... Sonra *"Çift Jandarma"*yı... Ve başka türküleri...

O güzelim gecenin sonunda bizi bir tatsızlık bekliyordu. Hüseyin Ağabey'in (Yurttaş) arabasıyla gitmiştik kalacağımız otele... Yol kıyısında park ederken zorlandı Hüseyin Ağabey. Park yeri çok kötüydü... Söylenmeye başladı. (...) Otelin girişinde az kalsın kavga çıkacaktı...

***

İkinci gün... 16 Temmuz Pazartesi günü, gezi günümüzdü. Assos'ta, Kale'ye çıkarken, biri anlatmıştı... Kim? Orada, Kale'de fotoğrafını çekmek istemiş birinin. Adam yüzünü kapatmış hemen. Para istemiş... Parayı verirse, fotoğraf çekmesine izin verecek...

***

Asos'tan sonra denize gittik. Arkadaşlar oturdular kahvehanede... Yalnız ben girdim denize... Denizden ayrıldıktan sonra, Mel Bahçe'ye vardık. Güzel bir öğle yemeği yedik orada. Tam karşısında İmece Evi vardı. Orayı da gezdik. İmece Evi'nde, **İsmail Yenigün**'le tanıştık. Ekolojist, çoban, balıkçı, çiftçi, marangoz diye niteliyor kendisini...

Sonraki durağımız, Zeus Altarı'ydı... Şarap içerek, şiirler okuduk. Ortak yazdığımız şiiri, rengayı, Zeus Altarı'nda o görkemli manzarayı izleyerek okuduk. Oradan çevreyi, doğayı izlemek, ömrünü uzatır insanın... Kesinlikle... Hele de güneşin batışını izlemek diyemeyeceğim. Çünkü, güneş batmadan ayrıldık oradan. Ahmet Günbaş'ın acelesi vardı. İzmir'e dönmek istiyordu...

(...)

(17.50)

muzaffer kale

tükenmez bir kalemle

Günün değerli parçalarını
toplamaya çalışıyor.

İçine yıldız gibi
bir yükseklik düşünce
kendine gelecek.

Günün kartlarını böyle kim karıştırmış
kupa kızı geliyor ilk kâğıt,
bi' tane akıllı denk gelmez mi!

Bakın bakalım ne diyor bu
tarlakuşu, diyorum
durup dinleyin ince kesiklerde
önce sarı açan çiçekleri.

Gününe göre önce
sarı açan çiçeklere
benziyor şarkısı tarlakuşunun,
sarı uydurulmuş bir düşünce olarak gelişiyor,
gününe göre kırmızı kalan şarap gibi, zamana
uydurulmuş oluyor.

İyi dinleyin,
diyorum bunlar sizin için düşünülmüş
günün değerli parçalarından
alışık olmadığınız bir bütün.

cezmi ersöz

uçuruma yar derdin sen

Uçuruma yar derdin sen
Getir öyleyse ruhunu ruhuma
Ört yüzünü ömrümün üstüne
Kalk şimdi ayağa
Yık duvarlarını üzerime
Yıkarken delicesine özlet kendini
Öylesine özlet ki
Bir başkası çıksın içimden
Sana çok yakın
Bana en tanıdık yabancı
Biliyorum sen de uçuruma
gömecek yar çok
Yine de öylesine sev ki beni
Bütün duvarların üzerime yıkılsın
Öylesine sev ki
Senden başka herkese
emanet olayım...

onur çalı

haydar ergülen'e karşılığını bulamamış birkaç soru

Herkesin en az bir şairi/öykücüsü/romancısı/denemecisi olmalı şu hayatta. Hem hayatın hem edebiyatın vasatından bunaldığımızda gidip kapısını çalıp sözcüklerine sığınacağımız bir liman yazarımız olmalı. Haydar Ergülen, bu anlamda, benim liman şairlerimden ve denemecilerimdendir. Onun üretkenliği ve şiir yazan herkese karşı duyduğu kardeşlik hissi ise, hasbelkader yazan biri olarak örnek aldığım özelliklerinden sadece ikisi. Şiirin, cazın ve kedilerin alçak gönüllü mırıltılarla hoşbeş ettiği CazKedisi'nde şiir mırıldanan bir şairi konuk etmenin mutluluğuyla birkaç soru sordum Haydar Ergülen'e, karşılığını bulması umudu ile…

onur çalı

Soracak çok şey var ama sondan, Dağlarca için yazdığınız cümlelerden (Dağlarca İçin 94 Cümle, Tekin Yayınevi) başlayalım… Neydi size Dağlarca için cümleler yazdıran?

Dağlarca, adından başlayarak çok hürmet edilen ama olması gerektiği kadar da okunmayan bir şair. Büyük ve gizli bir şair. Hakkında fazla bir şey bilmiyoruz ve fazla da kitap yok Dağlarca şiiri üstüne. Bu "şiirsoylu" şairi biraz daha tanımak için cümleler, yazılar yazmaya başladım. Dağlarca hayattayken başlamıştım yazmaya, Ömer Erdem'in dediği gibi, bu kitap yeni ve daha derin cümleler yazdırsın isterim Dağlarca için.

Kitaptaki cümlelerin bazılarında İlhan Berk'le Dağlarca'yı buluşturuyor, ortaklık ve ayrılıklarından bahsediyorsunuz. Biri "en genç" biri "en büyük" bu iki şairimiz, birbirinden oldukça farklı şiir evrenleri kurup öyle ayrıldılar aramızdan. Fazıl Hüsnü Dağlarca ile yapılan bir nehir söyleşiden (Kutluk'un Evindeki Konuşma, 1972) alıntı yaparak ne düşündüğünüzü soracağım bu konuda:

- İlhan Berk'in şiirine ne diyorsunuz?

Dağlarca: İlhan Berk'in şiiriyle hiç ilgili değilim.

- Neden ilgilenmediniz acaba?

Dağlarca: Gerek duymadım.

Ben bu tür cümleleri görmezden gelirim. Hele iki çok sevdiğim şairle ilgiliyse. Bu cümleye rağmen oluşan yakınlık daha önemli. Ve insanların sakinleşmesi, genişlik, yükseklik ve derinlik kazanması çok zaman alıyor. Dağlarca'nın bu cümleyi bağışlatacak nice dizesi, şiiri vardır. İlhan Berk de böyle düşünmüş ve gülümsemiştir diye inanıyorum.

Ankara'daki bir söyleşinizde şairlikten çok şiir duygusuyla yaşamayı önemsediğinizden bahsetmiştiniz. Şiir duygusuyla yaşamak nedir hocam?

Şiiri bir varlık olarak düşünmek şair olmaktan daha değerli. Şair, şiir yazan kişi. Şiiri düşünen, duyan, düşleyen olmaksa şairliği de içeren bir şey, içermese de olur ve bu şiiri tekniğe indirgemekten de korur. Sezai Sarıoğlu telefon açtığında ya da görüştüğümüzde "Var mı devrimci bir durum?" diye sorar. Ben de ondan esinlendim ve "Bugün şiirsel

bir durum var mı?" diye soruyorum. Böylece yalnızca şiire değil her şeye şiirli bir varlık olarak bakmaya başlıyorsun. Buna göre değerlendiriyorsun. Bu da düşünceyi genişletiyor. Şiir duygusu insan düşüncesini genişleten bir şey.

Az da olsa şiir çevirileriniz olduğunu biliyoruz. Şiir ve çeviri hakkında ne düşünüyorsunuz? Ahmet Haşim, "Şiir başka dile çevrilmeyen şeydir," diyor. Ahmet Hamdi Tanpınar ise, "Tercüme ile sevilen şair, şiiri için değil olsa olsa düşüncesi için sevilir," diyor. Haydar Ergülen ne der?

Tanpınar'ın dediğine "ne kadar da doğru" demek kadar, belki ondan da çok "hiç böyle düşünmemiştim" diye bakılabilir. Lorca, benim en sevdiğim şairlerin başında gelir, Türkçe çevirilerinden okudum. Şimdi acaba diyorum Lorca'yı çok sevdiğim için mi, İspanya İç Savaşı'nda öldürüldüğü için mi biraz da tarafgirlikle bakıyorum, olabilir mi? Rilke çevirileri de, Bachmann, Celan çevirileri de çok esaslıdır bana kalırsa ve onlarla sevdik bu şairleri. Ben nadiren de olsa çeviri atölyelerinde alman, slovak, polonyalı, katalan, sloven şairlerden şiirler çeviriyorum.

Artful Living web-sitesinde yayımlanan Aykut Ertuğul'la söyleşinizde "öyküde gözü kalmış bir şiir yazarı olarak" tanımlıyorsunuz kendinizi. Bir öykü seçkisinde de öykünüzü okuduğumu hatırlıyorum. Öyküyle ilişkinizi ve daha genel olarak öykü-şiir ilişkisine dair düşüncelerinizi sormak isterim.

Öykü bana şaşırtıcı geliyor, küçük küçük mücevherler. Şimdilerde şiir yazılır gibi öykü yazılması da çok güzel, doğal bir yazma eylemi. İnsan şiiriyle doğar diye düşünüyorum, doğum travmasını atlatınca da hemen öyküye başlıyor. Herkes öykü yazıyor ve bu "yurttan sesler" gibi bir şey oldu, ben de koronun arkasında, görünmeden "öykünmeler" dediğim bazı şeyler yazıyorum, bu yıl eskisi yenisi, uzunu kısası hepsini tek kitaplık öykü külliyatım olarak yayımlayacağım.

Güzel haber! Öyküden devam edelim. İlhan Berk, Türk edebiyatının yazılmış en güzel aşk şiirlerini derlediği "Aşk Elçisi" adlı antolojiye (Salim Amcanın Dost Yayınlarından çıkmış kitap, 1965'te) Sait Faik'i de alıyor; ama şiirlerini değil üç öyküsünü. Demek o üç öyküyü şiir yerine sayıyor. Sizin de Notos'ta yayımlanan "Sait Faik Şiirlerini Nereye Yazardı?" adlı yazınızda buna benzer meseleleri tartışıyorsunuz. Yazınızı henüz okumamışlar için ben sorayım: Sait Faik şiir mi yazdı, hikaye mi yoksa rüya mı?

Sait Faik bizi rüyaya açtı.

Artful Living ile e-yayıncılığı tecrübe ettiniz. Kağıt kokusu olmadan yapılan yayıncılık sizin için ne ifade ediyor?

Sevgili arkadaşım, şair ve fotoğraf sanatçısı Merih Akoğul bu sitenin oluşumunda bana da edebiyat danışmanı olarak yer verdi, sağolsun. Nurduran Duman arkadaşımız da editör oldu. Merih ayrıldı. Şimdi sitenin genel yayın yönetmeni gazeteci Ece Koçal, başka editörler de var, sanat, edebiyat, yaşam, kültür sitesi. Her bölümde çok iyi yazarlar var, hızlı bir akış, görsel de yazı kadar önemseniyor. Kağıt kokusu yok ama yazı duygusu var, tıpkı şiir duygusu gibi, o değişmiyor. Artful Living sürprizli, şaşırtıcı, heyecanlı bir mecra. Hem yazıyorum hem katılıyorum hem de ilgiyle izliyorum.

En sevdiğiniz on şiiri söylemenizi istesem ve böyle bitirsek?

- Gelmiş Bulundum/Edip Cansever
- Kar/Ahmet Muhip Dıranas
- Tokat'a Doğru/Cahit Külebi
- Jestlerin Ölümü/Seyhan Erözçelik
- Son Otobüs/Nazım Hikmet
- Cemal Süreya/Kars
- Oktay Rifat/Eski Mühürler
- Turgut Uyar/Kırlardan Geliyorlar
- Behçet Necatigil/Balbal
- Gülten Akın/Mavi Kuş

habib bektaş

ben/siz

Bu bir okul, tam karşımda,
neden öyleyse uzakta diyorlar?

Yanıyor okul, yanıyor, alevler içinde.
Ya çocuklar?
Bir okul, yanıyor çocuk, çocuklar,
yanıyor bir okul daha.

Okulun bahçesinde büyükler,
oynuyorlar. Sonra bir kavga
bir çığlık: kibrit sende!
Bağırıyor başoyuncu:
hayır sende.
Bu biz, bizim Babil'imiz
öyleyse ben/siz.

İşte, orada, yanıyor
bir okul daha,
yanıyor sen/siz
öğretmen/siz
yanıyor Ben,
okulun dilini bilmeyen
bir çocuk gibi.
Bir okul, içinde o,
ben/siz.

2016, Salihli

emre gürkan kanmaz

merak ediyorum

Neden anlamak istemiyorsun
Uğruna öleceğin aşağılık hayat
Sabit bir hızla aldatıyor seni

Korkma, unutulmayacaksın
Böcekler, yağmur suyu, toprak
Hepsi koşulsuz arkadaşın olacak

Neden konuşmak istiyorsun
Kalbini koruyamaz kelimeler
Çünkü içindeki Türkçe zehir içti

Adi ruhlar yanında bomba taşır
Yaklaşma, patlayacaksın
Geriye hangi ses kalabalıklaşır

Neden düşünmek istemiyorsun
Sorgulamak istemiyorsun neden
İçindeki tanrısal parçacığı

Neden anlamak istemiyorsun
Uğruna öldüren aşağılık hayat
Iskalaman için aldatmıyor mu seni

ayşe özgür aydoğan
(özgür sinema 2)

paris 'te gece yarısı

64. Cannes Film Festivali, Woody Allen'ın yönetmeni olduğu Paris 'te Gece Yarısı ile açılmıştı. Filmin oyuncu kadrosu yıldızlarla dolu . Başrollerini Oscarlı oyuncu Rachel McAdams ve Owen Wilson paylaşıyor. Filmde aynı zamanda Marion Cotillard, Kathy Bates, Carla Bruni, Adrien Brody gibi müthiş oyuncular var. Film müziği,"Stephane Wrembel 'e ait. Filmde ayrıca Conal Fowkes, Daniel May gibi harika müzisyenlerin besteleri de var.

Fantastik kurgular taşıyan bu filmde Gil (Owen Wilson) ve nişanlısı İnez (Rachel McAdams) Paris 'e seyahate derler. Edebiyat dünyasında adından henüz pek bahsettirememiş olan Gil, sıradan bir senaryo yazarı olmaktan artık keyif almamaktadır. Kendi deyimi ile " Altın Çağ "dediği 1920'li yıllara hayrandır ve "Nostalji Dükkanı "adında bir roman yazmaya başlamıştır. Paris 'in muhteşem sokakları ve mekanları bu roman için çok uygun bir hava yaratmaktadır. Nişanlısı İnez ise sadece gezmek ve eğlenmek düşüncesinde ve Gil 'in bu düşünceli durumundan sıkılmaktadır. Senaristlikten roman yazarlığına geçmek isteyen Gil, kendine zaten pek güvenmediği gibi İnez 'den de bir destek göremez. O gece arkadaşları ile dışarı çıkan Gil ve İnez aslında birbirlerinden keyif almamaktadır. İnez'in arkadaşı ile dansa gitmek istemesini fırsat bilen Gil, geceye yalnız devam eder. Gece yarısında Paris 'in eşsiz sokaklarında yürürken kaybolan Gil, bir kilisenin önünde oturmaya başlar . Tam o sırada içinde daha önce hiç görmediği insanların olduğu bir araba durur ve Gil kendini 1920'lerdeki gibi bir partinin ortasında bulur. Gil orada Hemingway, Fitzgerald, Salvador Dali ve T.S. Elliot gibi müthiş şair, yazar ve ressamlarla tanışacaktır.

Filmde her şey normal giderken yönetmen Woody Allen, izleyiciyi bir anda, bilinç ile bilinç dışını birleştiren gerçeküstü bir dünyaya taşıyacaktır. Usta yönetmen, bunu kendi üslubuyla doğallığı içinde yapar ki, farkını da böylelikle üretir.

Gil, hayal gücünün de etkisiyle Paris'te harika geceler geçirmektedir. Hemingway 'den romanını okumasını ister ancak: Hemingway onu Stain (Kathy Bates) adındaki başka bir başarılı yazara yönlendirir. Gündüzleri İnez ve lümpen arkadaşları ile birlikte takılan Gil, artık her gece yarısı büyük bir heyecanla aynı sokağa gider. Bu durum bir ritüele dönüşmüştür, her gece kendini bu müthiş insanların arasında bulmaya devam eder. Bütün bu usta sanatçılar Gil' e ayna tutmakta ve onu desteklemektedir. Bu gecelerden birinde Gil, Picasso ve onun güzel sevgilisi Adriana (Marion Cottillard) ile tanışır. Adriana aynı zamanda ünlü ressam Mogdiliani ile de aşk yaşamaktadır. Gil, Adriana'dan çok etkilenir. İnez'e beslediği karmaşık duyguları daha da belirginleşmeye başlar. Bu gecelerden birinde de, ekspresyonist şair ve oyun yazarı Thomas Stearns Elliot ile tanışır. T.S.Elliot 1988 - 1968 yılları arasında yaşamış önemli bir şairdir ve Gil, bir rüya aleminde gezinmektedir. Bu arada Adriana, Gil' e bu zamandan daha da geriye gitmek istediğini söyler ve bir süre için giderler. Ancak Gil, bu noktada şimdiki zamanda mutlu olamayan insanların bazen mutluluğu geçmişte aradıklarını düşünmeye başlar ve aynı hataya kendisinin de düştüğünü fark eder. Paris sokaklarında yürürken ünlü besteci Cole Porter'ın bir eserini almaya karar verir ve hayalindeki gibi eski plaklar satan bir yer görür. Burada etkileyici Gabriela ile tanışır. Nişanlısı İnez de arkadaşı Paul ile gizliden bir ilişki yaşamaya başlamıştır. Gil artık İnez le yüzleşmek zorundadır. İnez'in kendisine saygı duymadığını, hatta sevmediğini ve bu durumun karşılıklı olduğunu geç de olsa anlar. Nişanlısına, Paris 'te kalmak istediğini söyler. Şimdiki zamanda ve Paris'te kalmaya karar veren Gil, tekrar Gabriela ile karşılaşır. Gabriela, Gil 'i hatırlamakta zorluk çekmez. O sırada hafif bir yağmur yağar ve Gabriela'nın evine doğru birlikte yürümeye başlarlar. Film, çoğu Woody Allen filminde olduğu gibi beklenmedik bir sonla, burada da sürpriz bir aşkla noktalanır

dilek özkan

ömrümüz yitik suretler ülkesi

büyük yangınlar dipsiz bir yüreğin sahrasında
bir dağ sesi yerleştir
bir gömüt taşı kimsesiz boşluğuna
hiç ağlamamış gibi sevinç
hiç ölüm yokmuş gibi fotoğraflarına
kirvesidir çocukların gece
artık kahırlanmasın uçurumçiçekleri
yunupyıkasınlar faili meçhul bir kuşu ırmakta

nicedir avutuyoruz gençliğimizi
acının rengi bulaşıyor
umutlardan bozma kederler diktiğimiz sabahlara
sonra patlıyoravuçlarımızda hayat
savruluyor güllerkentin surlarına

kuşatıyorgönlümüzdeki türküleri
avlulardakuruttuğumuz kan
utansın göklerin çelengi
düşsün insanlığın boynuna
içimiz yaslı cumartesi

bulanıklaştırır yarınsızlığı budünya
aşınır bir şarkının kanamış duygularında
şimdi kutsasınlar ölüm kokan sokakları
insanlığın pörsümüş dilleri kırsın zincirlerini
ömrümüz yitik suretler ülkesi.

melih elhan

kekeme kuyu

öksüz
bir bahçeyi
gösteriyor
penceresi

mevsim
sıyırıp atmış
gömleğini

kesik
bir limon ağacı,
yok gövdesi
gölgesi var,
keskin
kokusu

ağzını
taşla doldurmuş
kuyu
özlüyor
konuşmayı,
sabırsız

toprağı
deşen
bir demet
koku

güne
eşlik
ediyor
görüntü

makası kör terzi gibi bir tanrı

hüseyin korkmaz

Makası kör bir tanrı biçti beni
gülüşüm eğik durur yüzümde

kırışan hışırtıyı düzeltmeden masa üzerinde
hayata giydirdi eski sözcüklerimi--
yırtık pırtık hüzünler aldı bana dünyadan
gençlik boyu üşenip onunla büyüttü beni;

geçmişim görkemli bir mağara resmi
okunur yüzü desen desen bir kadının
küçük ayakları suyu kaşıdığı için
ürpertir öyle dalgalı bırakır suyu
bahçelere gül düşürür avucundan tanrım
sessizlik der buna makasın önündeki hatıralarım
sonra bir erguvan konuşur; sus ve arın,
sonra susar; konuş ve arıt kendini der!

türlü ağrıdan yara biçmesini öğrendiğimde
benzi sarı bir ayna aldım baktım kendime
kazıdım çakıyla içli akarsuyu gözlerime
dip kaynağı çok diye gözyaşlarının
hadi durma ağlat beni ey tanrı'm dedim!

mutlu günler kenti; antik kenttir, içinde cümbüşü saklı
çocukları kauçuk yüzlü; çekiç sesli sokakları,
kepkebi uzattım bir çırpıda tanrıya orada,
gölgemi bir ağacın gölgesine
kuşları gökyüzüne çak ilk gördüğünde,

soframda göçmen kızın kâkül gölgesi yalnız durur
duvarda ayna düşürür buna rüzgâr
kurda, kuşa, bahçedeki suya söz edilmez benden
alev yerinden kalksın kül oldu içim nasılsa
is beğenen olursa harfimden kazı ver bu şehre dedim tanrı'm!

kendi efkârını dikemeyene şenlik ne yapsın
ve susana ne desin yapmacık bu kader;
bu evin avlusunu yadırgayan kuşu da gider
henüz bir sonbaharı yok
su kalkar yürür çöle, çöl upuzun Leylâ kokusu
kokuyu dinledim ve durdum karşısında

makası kör tanrı var ya işte o tanrıya dedim ki;
kokmasa keşke sokak kedisinin ağzı gibi dünya.

fatih akça

türk şiirinin ilk dizesi: aprın çor tiğin

İlk şiir ne zaman kim tarafından söylenmişti? Nasıl bir şeydi? Elbette, bu soruların cevabını vermek imkânsız; şiirin sanat tarihi içinde en eski türlerden birisi olduğu su götürmez bir gerçek. İnsanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliklerinden biri düşünmekse, bunun en önemli sonucu da düşündüklerini anlatabilmesidir. Bu, sanatın da çıkış noktasıdır kanımca; **ilk insanlardan günümüze kalan şeyler, bir süreklilik kavramı...? mağaralara çizilen ilk resimlerle başlayan anlatma ve iz bırakma isteği, kendini çağdaş dünyada hem sanal ortamda hem de matbu bir şekilde devam ettiriyor.**

Tarihin bilinen en eski topluluklarından olan Türkler, hem siyasi hem de ekonomik sebeplerle sürekli olarak yer değiştirmiş, çeşitli dinlerin etkisi altına girmiş, aynı zamanda kültürler arası bir taşımacılık işlevi görmüştür. Pasifik'ten başlayan göç Akdeniz'e, oradan da Avrupa içlerine kadar ilerlemiştir.

Her ne kadar Türklerin bilinen ilk yazılı eserleri Orhun Kitabeleri olsa da, ondan daha önce başlayan ve bugün dünyanın "en büyük açık hava kütüphanesi" olarak nitelendirilen **Saymalıtaş Kaya Resimleri** de bugün hem yazıdan önceki, hem de İslamiyet öncesi dönemi için oldukça önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Evlilik, din, savaş gibi konuların binlerce yıl içinde adlandırılıp kayalara resmedilmesi ile ortaya çıkan resimler, daha sonra mitolojimizin temel unsurlarından birisi olmuştur. Bugün, her ne kadar mitolojimize gereken önem verilmese de, binlerce yıllık gelenekler Anadolu'nun içerisinde masallar, ninniler ve çeşitli şekillerde yaşamaya devam etmektedir.

Bugün Uygur döneminden elimize ulaşan sekiz şiirden ikisinin şairi, Aprın Çor Tiğin'dir ve hayatı hakkında herhangi bir bilgi yoktur. (Uygurlar, 762 yılında, **Bögü Kağan** zamanında, **Mani** dininin etkisi altına girmiş ve 840 yılında ise devletin resmi dini olmuştur) Şiirlerinden birisi, Mani dini etkisi ile yazılmış ilahi üslubuyla, diğeri ise bundan bağımsız lirik bir aşk şiiridir.

Şairin şiirleri Turfan kazılarında 24 x 1,5 kâğıtta ve bazı kısımları hasarlı olarak bulunmuştur. İlahi türündeki şiirini; Albert Augustvon Le Coq, ikinci şiiri ise; Willy Bang yayımlamıştır.

İlahi şiiri üç dörtlükten oluşmaktadır fakat bu şiirin ilk dörtlüğü zarar gördüğü için, A. Von Le Coq tarafından düzeltilmeye çalışılmıştır. Şiirin ikinci ve üçüncü dörtlüğü şöyledir:

İLÂHÎ

Bilegüsüzyitivaj[ırti]yür/Bilegüsüzyitivaj ı[rti]yür/Vajırdaötvi/biligligim tözünüm yarukum/Vajırdaötvibiligligim bilgem yangam

Bilenmeden keskin (olan) elmas(tır) derler;/Bilenmeden keskin (olan) elmas(tır) derler;/Elmastan daha keskin bilgilim, asilim, ışığım,/Elmastan daha keskin bilgilim, bilgem, filim.

Küntengriyarukıntegköküzlügüm bilgem/Küntengriyarukıntegköküzlügüm bilgem/Körtle tözün tengrimkülügümküzünçüm/Körtle tözün tengrim burkanım bulunçsuzum

Gün Tanrı ışığı gibi göğüslüm bilgem,/Gün Tanrı ışığı gibi göğüslüm bilgem;/Güzel (ve) asil Tanrım, ünlüm, koruyanım!/Güzel (ve) asil Tanrım, Buda'm, bulunmazım!

Talât Tekin, *Türk Dili Dergisi'nin Ocak 1986 yılında yayımladığı Türk Şiiri Özel*

sayısında kaleme aldığı "Eski Türk şiiri" isimli makalesinde, Aprın Çor Tiğin'e özel bir bölüm açmış ve bu şiir için şunları söylemiştir: *"Bu övgüde dikkati çeken özellik dörtlüklerde ilk iki dizenin aynı olması, üçüncü ve dördüncü dizelerin de pek az farkla birbirinden ayrılmasıdır. Aynı özellik ilk iki dizesinin baş kısımlarının kayıp olduğu birinci dörtlükte de bulunmaktadır. Dizelerin olduğu gibi veya pek az bir farkla tekrarın anlamı pekiştirdiğine ve manzumeyi ayrı ve değişik bir ahenk verdiğine şüphe yoktur. Ayrıca son dörtlüğün ilk iki dizesindeki K,G aliterasyonu ile üçüncü ve dördüncü dizelerdeki T (Körtle, Tözün, Tengrim), K, (Külüğüm, Küzüncüm) ve B (Burkanım, Bulunçsuzum) aliterasyonlarının şiirin ahengine katkıda bulundukları açıkça görülüyor."*

Aprın Çor Tiğin'in ikinci şiiri ise şöyledir:

SEVGİLİ

kasınçıgımınöyükadgurar men/kadgurdukça/kaşıkörtlem/kavışıg sayur men

yavuklumu düşünüp dertleniyorum./dertlendikçe/kaşı güzelim/kavuşmayı özlüyorum

özamrakımınöyür men/öyüevirür men ödü/…/ çün/özamrakımın/öpügseyür men

kendi sevgilimi düşünürüm ben/düşünürüm düşünürüm de… [mısra kopuk!]/kendi sevgilimi/öpmek isterim ben

barayıntiser/baçamrakım/baruyimeu maz men/bagırsakım

kaçıp gitsem/güzel sevgilim/gene de gidemem ki ben/merhametlim!

Kireyintiser/kiçigkiyem/kirüyimeurna z men/kinyıparyıdlıgım

sokulayım desem (sana)/yavrucuğum/gene de sokulamam ki ben/misk gibi güzel kokulum!

Yaruktengriler/yarlıkazunın/yavaşım birle/yakışıpanardılmalım

ışık Tanrılar/sayesinde/huyu güzelimle/birleşip ayrılmayalım

küçlügpriştiler/küçbirzünin/közi karam birle/külüşüpenkülüşüginoluralım

kudretli meleklerin/kudreti sayesinde/kara gözlümle/gülüşüp oturalım.

Talât Tekin makalesinde bu şiir için şöyle demektedir - *"Aprın Çor Tiğin'in bu şiiri görüldüğü gibi, kısa dizelerle kurulmuştur. Dizelerdeki hece sayısı 4 ile 7-8 arasında değişmektedir."*

Şiirin dörtlüklerinde baş uyak ve dörtlük aliterasyonundan başka yer yer son uyak da vardır: … amrakım/bagırsakım. Birinci ve ikinci dörtlüğün son dizeleri de uyaklı sayılabilir - kavışıgsayur ***men/ öpügseyür men.*** *Ayrıca, üçüncü ve dördüncü dörtlükler arasındaki koşutlukla, beşinci ve altıncı dizeler arasındaki koşutluğa işaret etmek gerekir -* ***kireyintiser, baruyimeumazmen…kirüyimeumaz ben, Yaruktengriler/ yarlıkazunın… küçlügpriştiler/küçbirzünin, yavaşım birle… közi karam birle, Yakışıpanadrılanım… Külüşüpenoluralım.*** *Bunlardan başka- "Kaşıkörtlem", "közi karam" vb. aliterasyonlu ibarelerin de şiirde özellikle seçilip kullanıldığına işaret etmek gerekir."*

Reşid Rahmeti Arat, Talat Tekin ve Osman Fikri Sertkaya gibi araştırmacılar, Aprın Çor Tigin'in şiirleri üzerine inceleme ve değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

selami şimşek

çan eğrisi

Süngüsüne takıp alıp gitmediyse biri
Bulut tülleriyle yerindeyse mavi gökyüzü
Ve sendeyse ellerin, ayakların, gideceğin güzergâh
Gülümsemeyle uyanmalısın günışığına her sabah

Var olmak bir armağan bu sonsuzlukta
Sözü söze bağlamak da sözgelimi
Eğilip alsan yerden bir parça kömür
Gül olur elinde sitem kokulu
Çevirsen bir avuç toz yüz bin gün doğumu

ertuğrul özüaydın

uçurtma ağaçı

Çocuklar için her şey oyunla başlar
nedene başka neden aramayın bu yaşta
o akıllı büyüklere uymaz çocuklar

Güzelim uçurtmaları yakalamış rüzgârı
yedi kat göğün üstünde uçar rengarenk
baksanız bir ucu uçkun, bir ucu uçsuz

Uçurtma ağacına takılmasın uçurtmalar
kulak verseniz duyulur göğün şenliği
okul bahçesinde rüzgârla oynuyor çocuklar

gazanfer eryüksel

Düş-Düş'ün Notları Eğrisi doğrusuyla...

I

Doğrusu

Eğrisiymiş meğer

Yamuk kenarın…

II

"... Onat şairdi. Onun öykü yazması, bir şairin öykü yazmasıydı.

Onun sinema sevgisi, bir şairin sinema sevgisiydi.

Onun yazıları, bir şairin yazılarıydı." Ülkü Tamer...

III

Amiel, "manzara bir ruh halidir" derken harflerin de ışığın bir hâli olduğunu dillendirir. Ruh ışıklarını yazının… Ya da gizemli dehlizlerini dillerin…

"Yazılırken bir anıya dönüşen şiir"…

Yazıda doğup batan güneş bir gösterge hâlidir. Harfler yazıya ait gibi görünseler de doğmayan ve batmayan ışıklarıyla bizatihi güneşin kendisidirler.

Harfler birbirlerine ayna tutarak hayatı ve zamanı resmederler. Her anında vaktin bir başka im olmaları bu yüzdendir.

IV

Özün gürlüğü… Özgürlük…

Kula kulluk etmemekle başlayan yürüyüş…

"Özgürlüğün ne olduğunu hatırlayan yazarlara ihtiyacımız var. Piyasaya meta üretmekle sanat yapmak arasındaki farkı bilen yazarlara ihtiyacımız var."

Bu sözler, "Amerikan edebiyatı üzerine dönüştürücü etkisi nedeniyle ABD Ulusal Ödülü'ne değer bulunan Ursula K. Le Guin'e ait…

V

"Şairin varacağı son nokta yok, yalnızca geçeceği duraklar var."

"Şiir yazmak Tanrı'ya hamile kalmak gibi bir şeydir." Özkan Mert

VI

"Şiirin evi neresidir? Şiirin evi insanın yüreğidir: Acılarla, ayrılıklarla, tutkularla kavrulan insan yüreği! İnsan yüreğinin coğrafyası tüm evren! İnsan yüreğinin hudutları yok! İşte tam bu noktada şiir, bizi özgürleştiren bir fırtına olarak giriyor yaşamımıza. Şiir hiçbir dönemde tamamlanmamıştır. Çünkü o, hiçbir tanıma sokulamayacak kadar büyüktür, değişkendir.

Şiir üzerine söylenenler, yazılanlar 'şiirin nasıl olması gerektiği' konusundaki bireysel düşüncelerden öteye geçemez. Şiir tanımlamaya çalışmak, rüzgâra eyer vurmaya çalışmaktır. Şair, şiirine kısa bir süre konukluk eder yalnızca. Hepsi bu!

Şiir yalnızca şairlere de bırakılamaz. Şiir, çağlar boyunca kendisi için söylenenleri, yazılanları, deneyimleri vb. kendine katarak, ayıklayarak yeniden yaratarak sonsuzluğa uzayıp gider.

Şiirin tanımsızlığı, bilinmezliği, gizemi ve doğa sürekli yenilenişi gerçek şairler için büyük bir olanaktır. Şiir de doğa gibi sürekli kendini yeniler ama asla tamamlamaz. Peki! Şiirin hangi dilde yazıldığı, hangi dilin çocuğu olduğu önemli midir?"

(Özkan Mert'in Yitik Ülke Yayınları'ndan çıkan "Gece Güneşi Modern İskandinav

Şiiri", adlı antolojinin önsözünden…)

VII

Hasan Hüseyin Korkmazgil ,"Koçero Vatan Şiiri" adlı yapıtının önsözünde şöyle demektedir…

"Bence şiir bir sürekliliktir. Onu tanımların dar, tutucu, kısır kalıpları içine sokmaya çalışmak boşunadır. O, evrensel köprülerden geçe geçe, zaman zaman, politik, ideolojik renklere bulaşa bulaşa yürüyüp koşup uçar gider. Onu yakaladığımızı sandığımız yerde bir de bakarız ki birkaç tüy, birkaç kabuk kalmış elimizde. Kovalamaca yeniden başlar."

IX

Yazı; harf güneşleriyle yakalar sizi, ya da sonuna dek yabancı kalırsınız...

Adı var kendi yok bir zamanda...

Caz hâlim

Halim Yazıcı'ya

Düpedüz
Eylemdi söz…

Kokusu korundan
Karanfilin…

Kırılganlığında ışığın
Kırmızı nasıl da…

Ah o caz sesleri
Suya düşmüş güneşin…

Kan oturmuş
Acının gözlerine…

Halim selim caz faslında
Dedi şaman, çocukluğun
İsyan zamana…

10 Ocak 2016
(Halim Yazıcı ile Hasan Varol'un söyleşisini dinlerken, Antalya)

ümit yıldırım

vaizin ağıdı

Şubattı /soğuktu/ geldin adın
hazırdı geçirdiler üstüne
gölgesinde geçti çocukluğun
adını okudun hece taşında

vaiz sen hangi sözlerin çerçisiydin
hangi güzel yemişlerin
hangi seslerin büyüsüne kapıldın
hangi renklerin

madenciler buldu mu madenlerini
köylüler yaptılar mı hasatlarını
sattın mı metalarını
vaiz sen ne yaptın

neden gökyüzü bu kadar kasvetli
neden sözlerin bu kadar karanlık
buğday başakları bir hüznü söylüyor
neden eşyalar bu kadar ağlamaklı

yanıyor ağaçlar, yanıyor güneş
onları yakan bir düşünce olmalı
kaybolup gitmişiz bu cangılda
önümüz arkamız sorular ormanı

ne yaptın vaiz acılarına son verdin mi
arayışın bitmedi seslerden ışıktan öteye
sen seçmedin yaşamı yaşadıklarını da
bu kaygıyı aşıladın ayakkabılara da

prof.dr. şevket toker

t. ayhan çıkın'ın şiiri üzerine

Bu konuşmamda T. Ayhan Çıkın'ın şiirinde temalar ve tespit ettiğim bazı özellikler üzerinde genel hatlarıyla duracağım. Sizlerin de elbette benden Ayhan Hoca'nın şiir dünyasının derin bir çözümlemesini beklemediğinizi biliyorum. Muğla Yatağan'ın Cazkırlar adlı yörük köyünde doğan Ayhan Hoca, köy ilkokulunu, Yatağan Ortaokulu'nu ve okuldaş olduğumuz Aydın Lisesi'ni bitirir. Sonra Ege Ziraat Fakültesi'ndeki öğrencilik yılları, aynı fakültede akademisyenlikle devam eder. "Çocukluğumdan beri şiirle iç içeyim" diyen T. Ayhan Çıkın'ın şiire ilgisi gençlik yıllarında şiirler yazmaya dönüşerek sürer. Üniversite öğrencisiyken yasaklı olan Nazım'ın bulduğu bütün şiirlerini okur, ondan derinlemesine etkilenir. Yazdığı pek çok şiirde Nazım esintileri apaçık görülür. Mayıs 2000'de ilk şiir kitabını bastırıp hastane odasına getirir öğrencisi Özhan ve kızı Tuğba. Kitap Şadan Gökovalı'nın seçtiği isimle **"Zaman Çiçeği"** adıyla yayımlanır. Basılmış şiirler, kalp nakli bekleyen Ayhan Hoca'yı hayata bağlar, moral verir, ölüm karşısında güçlü kılar. 2. şiir kitabı **"Ortak Kalpler Türküsü"** 2005'te Papirüs Yayınlarınca basılır. Ayhan Hoca şiirleriyle de beğenilen bir ozandır artık. **Başka Yürek** (2015) ve **Zeytinci Hurşit** adlı şiir kitapları ise baskıya hazırdır. Güçlü Fransızcası ona Fransız şiirinin kapılarını açar. **Jack Prevert** ve **Paul Eluard**'dan çeviriler yapar ve ayrıca özellikle "**Özgürlüktür Kanatları Sanatın**" başlıklı yazısında sanat ve özellikle şiir sanatı üzerine düşüncelerini kuramsal planda okuyucuya sunar. T. Ayhan Çıkın'ın basılı iki şiir kitabındaki şiirleri dört ana başlık altında sınıflamak mümkün :

1. Doğa şiirleri,
2. Aşk şiirleri,
3. Toplumsal şiirler,
4. Vefa şiirleri

Bu genel tasnif elbette bazı sakıncalar taşıyabilir. Örneğin kimi zaman aşk ile doğa, kimi zaman toplumsalla aşk ayni şiirde ortaya çıkabilir. Ancak baskın olan unsurları dikkate alarak böyle bir sınıflama gene de mümkündür.

Doğa Şiirleri; T. Ayhan Çıkın'ın doğa şiirlerinde çocukluğunun geçtiği Cazkırlar'ın ve o yıllardaki keçi çobanlığının önemli etkileri vardır : *"ulu sesler içinde sessiz duran dağım/yağmur sesli çakallar yuvalamışlar bağrını"*

Kemalettin Kamu'nun "Bingöl Çobanları" gibi çoban Ayhan da memnun değildir yaşadığı hayattan :*"ses ver geleceğe ey yüce ve cüce kuş/dağlara salacağım öfkemi"*

derken içinde bulunduğu koşullara öfkesini ifade eder. Yine ayni şiirdeki :*"davarlarım kurt bakışlı gecelerden ırak/yorgun bir kuş konar söğüdüme./uç yüce kuşum uç geleceğe"*

dizelerinde geleceğe uçmanın özlemleri görülür. Hayatının bu dönemini anlattığı şiirlerinde bir başka dikkat çekici unsur ışık imajlarıdır. Çobanların dünyasında uzaklardan belli belirsiz görülen çoban ateşlerinin ve bulutsuz gecelerde ay ışığının ve çakmak çakmak parlayan yıldızların çok önemli bir yeri vardır. "***Günaydın Ayışığı***" şiirinde :

"Karşıki dağların eteklerinde/Kapılarını güneşe kapatmış/insanlar var/ağıtlarını ay ışığında/

*dağ koyaklarına/bırakmış./Günaydın ayışığı/sen ki bir koyda/uyuyorsun/bir masal kızı gibi/sularda."*Yine ***"Kalbim Rehindir Sevdana"*** başlıklı şiirindeki : *"Bağırsam sessizlikleri yırtılır mı göklerin/Ay ışığında çoğalır mı sırrı menteşeli çobanın"*dizelerinde ay ışığında yalnızlığının sessizliğini parçalamak, kendi geleceğini kurmak isteyen genç çobanın özlemleri sezilir. Şiirlerinin pek çoğunun başlığı ışık ve bağlantılı kelimelerle kurulur :*Serpiyorsundur Gün Işığını Saksılara,Bir Ayışığıdır Kar,Günaydın Ayışığı, Gün Işığı, Ayışığında Akkaya,Dolunay.* Hayatının kalp nakli sonrasını anlattığı şiirlerinde yine ışıklı şiir başlıkları vardır : *Işığı Beyinlerinde Taşıyanların Türküsü, Işık Saçlı Kadınların Türküsü, Ayışığı Kadının Türküsü, Ayışığı Kızların Türküsü* başlıkları Ayhan Hoca'nın hayatında ışıkların ne kadar önemli olduğunu bize açıkça gösterir. Cazkırlar köyünün ışıkları çoban Ayhan'ı ortaokula, liseye, üniversiteye gönderirken; *Işığı Beyninde Taşıyanlar, Işık Saçlı Kadınlar, Ayışığı Kadınlar ve Kızlar* onun erkenden aramızdan ayrılmasına

izin vermezler. Onun doğa şiirleri son derecede zengin unsurlarla doludur. Ancak bu kadarla yetinelim.

1. Aşk Şiirleri

Ayhan Hoca ergenlik döneminde muhtemelen hepimiz gibi tek taraflı platonik aşklar yaşamıştır: *"Söz söylemeyin bana/ aşktan yana"*, *"siz ölmediniz ki sevgiden/ ayrılık nedir bilmezsiniz"*, *"ıslanmazsınız kaldırımlarda benim gibi"*

"Kalbim Rehindir Sevdana" başlıklı şiirinde çocukluk ve çobanlık anılarına yaslanan mısralardan sonra : *"Kalbi kırık geceler getirdim sana/ Çocukluğunu ıslatan yağmurları getirdim/Büyüt avuçlarında hasretlerini/Yıllarca sarıp sarmaladığın kalbimi getirdim/Kalbim rehindir sevdana/ Kırılmasın."* derken, nasıl hassas bir kalbe sahip olduğunu belirtir, onu sevgilinin kırmamasını ister. 2000 yılında kalp nakli olan Ayhan Hoca bu kez aşkın merkezi olan kalbin, yeni kalbinin aşk konusundaki konumunu uzun uzun sorgular . ***"Yalnız Yüreğin Türküsü"*** şiirinde: *"Hangi düşler böler uykularını ?/Çığlık çığlığa uyanırsın gece yarılarında/ Bir gençlikten, bir yaşlılıktan mı yana ? / Kalbinin esrik coğrafyasında/Gençliğinden kalanları anımsamak/Zor gibi". "Terkedilmişliğin bilinmez sularında/Eski kalbinden kalanları/Yeni kalbinde yaşatmak/Zor gibi."*dizelerinde yeni kalbine duygusal olarak alışmanın zorluklarını yaşadığını anlatır. Ödünç Aşk şiirinde de ayni tema yeniden karşımıza çıkar : *"Geliyorum sana/Yaşamın öte yakasından/Yürüdü sonsuzluğa/*

-İlk gençlik aşklarım –Nerede?.. Nasıl ?.. Bilemem?../Bir acı tramvayı belleğim/Kayboldu adın bile/Kayboldu seni seven kalbimle" Şiirin sonlarında yine ayni sorgulamayı görürüz :

*" Toplasam tüm çiçeklerini baharların/Tutmuyor yerini eski sevdaların/İki bin yılının onaltı eylülünde/Dolanıyorum yaşamın sisli bulutlarında/**"Aşkları da devralır mı"**/ Ödünç kalple yaşayanlar ?"*Onun en önemli aşk şiiri , sadece hastane ve kalp nakli döneminde değil, hayat boyu ona en büyük desteği veren eşi Cemile Hanım için yazdığı ***"Ayışığı Kadının Türküsü"*** başlıklı şiiridir. Şiirde ona duyduğu minneti şöyle anlatır : *"Ip-ıslak bakışlarla gelirdin bana/Yitik umutlar ellerinde koşar adım/Süngüsüz bir harp meydanıydı bakışların/*

Tanrısal bir kilit gibi kapalıydı dudakların/Ay'ım,ayışığım, ayışığı kadınım benim/Nasıl yazayım şiirini senin ?"

2-Toplumsal Şiirler

T. Ayhan Çıkın'ın şiir dünyasında en çok toplumsal şiirler yer alır. O, içinden çıktığı Cazkırlar'ı, oranın yoksul insanlarını, onların haklarını savunmayı ve onların savaşını vermeyi hayatının en önemli amaçlarından biri yapar. Ayhan Hoca için insanlar, eskilerin *"eşref-i mahlukat"* dediği yaratılanların en şereflisidir : *"düşün ki insanlarla yaşanır bu dünya/en yüce ve en kutsal yaratıktır insan"*. "O", insanlığın mutluluğu için bitmeyen bir ***"Koşu"***ya çıkar . O, *Mustafa Kemal Atatürk'ün* yılmaz bir savaşçısıdır :*"şimdi sana çok uzak bir ülkede/koştum hep yarınlara/önüme en büyük engellerini çıkardılar düzenin/yılmadım/"*

O zaman zaman köye, köylüye ve onların sorunlarına döner yeniden : *"yanık süt kokulu akşamlarını yaşadınız mı siz köyün/gerçekler bir kağıt kenarı kadar düz ve pür değil/ılık bir acıyla dönmeğe başlar sığırtmaç akşamleyin"*. ***"Tükeniş"*** başlıklı şiirinde hayvancılıkla geçinen köylülerin devasız acılarına tercüman olur : *"bir öletlik geldi hayvanlarımıza oğul/ geçicezlerimiz, goyuncazlarımız/bir bir serildi yere/ah oğul!.. derelere yığdık ekmeğimizi/ pazardan ne bir ölçek arpa/ne de bir şişe yağ alabiliyok/ot galmadı tarlalarda/hepten acıktık yokluktan"*Şiirin sonunda Ayhan Hoca bitmeyen kavgayı , sınıf çelişkisini etkili dizelerle vurgular: :*"uzaklarda , çoook uzaklarda/büyük kentlerde, patron sofralarında/bir yıllık yiyeceği çobanın/yosma bir akşamın mezesidir"* Sınıf çelişkisini yüreğinde duyan şairin yolunun Nazım'la kesişmemesi mümkün değildir. Bu dönemde Nazım'ın şiirinden gelen esintiler ve etkiler T. Ayhan Çıkın'ın şiirine de yansır :*"sözlüklere yazdım adımı/proleter/*

*proleter/beden ter/benden ter/yemesi senden değil artık burjuvam/benim yuvam/ve de özgürlük çiçekleri ellerimde/kokuyor buram buram"***"Balyoz"** adlı şiirinde yine usta şairin etkileri görülür :*"Yumrukluyorum: güm!...gümm!...gümmm!.../Ferhat gibi indiriyorum balyozumu/gecenin göbeğine/Güneş, doğdu doğacak."*Ol Hikayat adlı şiirini ise 100.doğum yılında "ustası Nazım'a" ithaf eder. Kimi şiirlerinde ise şiirimizin ustaları Ceyhun Atuf Kansu ve Atilla İlhan'a göndermeler vardır. Kısacası toplum

için yazdığı şiirlerinde biz , T. Ayhan Çıkın'ın önce içinden çıktığı halkın sorunlarına eğildiğini ve gördüğü toplumsal eşitsizliklerin ve sınıf çatışmalarının onu toplumcu dünya görüşüne götürdüğünü söyleyebiliriz.

3.Vefa şiirleri

Dostum Ayhan Çıkın'ı en iyi ifade edebilecek sözcük “”Vefa”dır. O, her şeyden önce vefalı bir dosttur. Sonra, doğduğu topraklara vefalı. “*gün batarken karşı dağlarda/*
köyüm gelir hep aklıma/biri yalınayak çocuğumun/birinin ellerinde buz/ve en belirgin şekilde dudaklarında/sefalet denen kuduz /”“gelir de gelir işte tüm köylülerim/kimisi ağrı eteklerinde yoksul/kimisi menteşe sırtlarında çoban/azığı bir parça ekmek bir kuru soğan”
O ; kendisini keçi çobanlığından üniversitenin saygın profesörlüğüne götüren Cumhuriyet rejimine, Atatürk'e ve devrimlerine yürekten bağlıdır : “*şimdi sana uzak bir ülkede kumandanım/ücra bir köşesinde ülkenin/bulunan bir heykelinin altında/özgürlüğe/kurtuluşa dair söylediklerini/kutsal bir yemin gibi/ezberledim tek tek/*”

Oğlu Tuğhan'ın çok erken ölümü yüreğini en çok dağlayan olaydır. Oğlunun anısına yazdığı ***“Körfezde Akşam”*** şiirinde oğluyla yaşadığı bir anıyı paylaşır bizlerle : “*Bir akşam/güneşin batışını seyretmiştik seninle/ bir karşıyaka vapurundan/oysa anılarındır şimdi/körfez rüzgarlarında/saçlarımı dağıtan/*”.Ayhan Hoca, bildiğiniz gibi, oğlu Tuğhan'ın adını kendi adının önüne ekler : Tuğhan Ayhan Çıkın olur. O ayrıca sevdiği insanlara da vefa şiirleri yazar : ***Şimdi Seni Yaşamak*** şiiri çok sevdiği Prof. *Dr. Abdullah Kızılırmak*; ***Ali Rıza Ertan Ya da Ölümün Ekonomi Politiği*** erken yitirdiğimiz dostum, şair, meslektaşım *Ali Rıza Hoca;* ***Uğur Mumcu*** başlıklı şiiri de hepimizin çok çok sevdiği ve unutamadığı *Uğur Mumcu* içindir. Ayhan Hoca'nın yüreği, bence, yaşadığı toplumsal çalkantılar (1960 ihtilali, 12 Mart Muhtırası ,12 Eylül Darbesi) ve ülkenin adım adım Atatürk devrimlerinden ve laik Cumhuriyet ideallerinden ayrılmasından dolayı hastalanır. 2000 yılında artık ölümün eşiğindedir. Güzel bir tesadüf eseri bulunan Cem Canbay'ın yüreği Ayhan Hoca'yı bize bağışlar. Ancak genç bir insanın ölümüyle kendisinin hayatını sürdürebileceği düşüncesi Ayhan Hoca'yı müthiş rahatsız eder ve onun zirve şiirlerinden birini yazmasına yol açar: ***Ortak Kalpler Türküsü.*** *“leylaklarda uçuşan kelebekler kadar/suskun ve sessizdir yüreğin/ delikanlım /nasıl yazsam şiirini senin?,...“ sen de beklenen birisin melekler katında”...“delikanlım/nasıl bestelesem şarkını senin?”...“yeni doğmuş bir bebek gibi/ gülümsemelisin dünyaya/ delikanlım/nasıl söylesem türkülerini senin?”*
Işığı Beyinlerinde Taşıyanların Türküsü, Ayhan Hoca'nın yine zirve şiirlerinden biridir. Şiir bu kez , onun kalp naklini yapan doktorlar için yazılmıştır : “Karanlığın ucundaki mumu/ *Işıktan elleriyle büyütenler*”diye başlayan şiir, her bendin sonunda tekrarlanan ***leit-motif*** tarzı dizelerle sürer :“*Nasıl yazsam şiirlerinizi sizin?/Nasıl söylesem destanınızı sizin?/Nasıl söylesem türkülerinizi sizin ?*”**Işık Saçlı Kadınların Türküsü** ise kalp nakli ameliyatında görev alan fedakar hemşireler içindir : “*Anadolu'mun çiçek kadınları/Nasıl söylesem türkülerinizi sizin ?...“Bir avuç sevgi toplasam seslerinizden/Kalp ağrılarım dağılır gider bakışlarınızda/Bir demet buğday olsam avuçlarınızda/Buğday tenli başak saçlı kadınlarımız/*
Avuçlarında umar taşıyan bacılarımız/Nasıl bestelesem şarkılarınızı sizin ?”
Ayışığı Kadının Türküsü ise, daha önce de belirttiğim gibi, hastalıkta sağlıkta her zaman yanında olan saygıdeğer eşi Cemile Hanım içindir :“*Yokluğun bir çığ gibi büyür göz bebeklerimde/Aşkınla gittikçe sonsuzlaşır esaretim/En güzel dizeler sevda sevda dolar içime/*
Bir yudum su, bir yudum sevgi/-ona bile hasretim-“
Ayhan Hoca'nın en önemli kişilik özelliklerinden biri de geçmişiyle, kendisiyle barışık, yaşama sevinciyle dolu bir insan olmasıdır. Birçok insan geçmişiyle ilgili bazı şeyleri saklar, adeta geçmişinden utanır. Ayhan Hoca ise ,ne çoban olduğunu saklar, ne geçmişteki yoksulluğunu . Bırakın saklamayı, bunları gururla anlatır şiirlerinde ve günlük hayatında.
Sevgili Tuğhan Ayhan Çıkın dostumuza, daha nice güzel şiirleri bizimle paylaşacağı ve dostlarıyla yaşayacağı sağlıklı, mutlu nice yıllar dileyerek konuşmamı sonlandırmak istiyorum.
Hepinize sevgi ve saygılarımla...

Mutlucan Güvendir, Özgür Balaban İle Söyleşti:

mutlucan güvendir

Özgür Balaban, 1974 doğumlu bir şair. 1997'-den itibaren çeşitli edebiyat dergilerinde imzasına rastlanır. Ali Rıza Ertan, Şükran Kurdakul ve Dünya Kitap ödüllerine sahip. İlk kitap "Çıkışı Olmayan Gökyüzü"(Dünya Kitap) ikincisi "Tek Cennete Sığmayan"(Hayal Yayınları)…

1-Sevgili Özgür,yaklaşık 20 yıldır Şiir Cumhuriyetinin nüfusuna kayıtlısın.Yönetmen koltuğuna otursan bu süreçte hangi şairlerin şiirlerini kayıt altına alırsın? Ya da şöyle soralım; kendi göğünü öksüren birine doğru?

- kendi göğünü öksüren biri, Yahya Kemal'-den Turgut Uyar'a, Ahmet Haşim'den Ece Ayhan'a her "köşe başında" soluklanmış, soluklanma ihtiyacı duymuştur illa ki (isimler çoğaltılabilir, bunda bir mani yok.) Ancak, işin içine beyaz perdeyi katacaksak olursak (sorudan öyle anlıyorum), attila ilhan'ın ömer haybo'su, dıranas'ın fahriye abla'-sına rağmen, anayurt oteli'n-den yumurta'ya / mayıs sıkıntı-sı'ndan yeraltı'na uzanan yolda, ruhi bey'le rastlaşmamak mümkün olmadığından ötürüdür ki, Edip Canseveri tek geçiyorum.

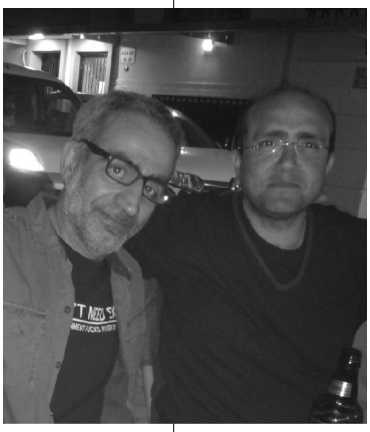

2-O kadar yalnızdı ki o kapıdan Paul girse sanki Türkçe soyunacaktı Nedim. Sözcükler bir insanın anayurdu iken şairler için kendi mahremlerinin, auralarının teşhiridir. Bu sözlü çeyizlerden yola çıkarsak nasıl bir Balaban evine girmişizdir; salonda, mutfakta, banyoda, odalarda kimler karşılar bizi?

- Soruya soruyla (sorularla) karşılık vermenin dayanılmaz hafifliğini duyumsama fırsatını es geçmeyeceğim: hangi Balaban'dan bahsetmeliyim? Nazım'la öfkelenmiş, Garip'-le aşka düşmüş, yetinmemiş Süreya ile bir kez daha aşka düşmüş o şaşkın çocuktan mı? Ece Ayhan ve Turgut Uyar ile şaşkınlığı bir kat daha artmış, Cansever, İlhan Berk, Rimbaud ile büyülenmiş o suskun delikanlıdan mı? Yoksa remler, redler, hadler'den beyaz peugeot'a, 40 şiir ve bir'den sevgi duvarı'na (kitap/şiir adları çoğaltılabilir, bunda bir mani yok) uzanan o "cehenneme" duyduğu tutkunun kıymetini kavrayabilmesi yaklaşık 40 yılı bulmuş olan Balaban'dan mı?

3-7 Haziran ve sonrası malum, ülkemizde korkunç katliamlar yaşanıyor. Yurdun doğu ve güneyi tamamen bir iç savaşa dönüştü. Reyhanlı, Suruç, Ankara, İstanbul ve kuşatılmış kasabalar, akademisyenler, gazeteciler, yazarlar yani Gezi'den bu yana ne varsa…- Bir şair olarak bu durumu nasıl değerlendiriyorsun?

- Ülkenin başına gelen en güzel, en umut verici Şey'lerden biriydi o "yüzde 13!" Olmadı, gerisi gelmedi, yar etmediler. Onüçün hemen ertesinde, alçakça bir iştahla çıkartılan savaşın kime, kimlere yaradığına bakmak, yani "parayı takip etmek" lazım ki, bu da sanırım gazetecilerin (eğer varsa, kaldıysa, hapse tıkılmadıysa...) işi.

Bir şair, bir mühendis, bir baba... son kertede şuncacık bir ademoğlu olarak yaşadığım iki büyük hayalkırıklığından biri, çıkarılan savaş sonrası çoğunluğun, o biricik tavrını bir çırpıda kuşanıvermesi, yani barıştan değil güçlüden yana olması , diğeri de gezi'nin ORAYA karşı büründüğü şu görkemli suskunluktur!

4-"Çıkışı Olmayan Gökyüzü" ve "Tek Cennete Sığmayan" kitaplarını göz önünde bulundurursak bu 9 yıl içerisindeki şiirsel aralığın yolculuğunda ne gibi tema farkları oluştu, neler değişti şiirlerinde?

- "çıkışı olmayan gökyüzü" (Dünya Kitap) evren ile kurduğum iletişim metodunun sağlamasına yönelik bir yirmili yaşlar çalışması, "tek cennete sığmayan" (Hayal Yayınları) ise ustayla, Edip Cansever'le helalleşmenin toplamı idi. Her iki kitap arasında ciddi bir yarılmanın yaşandığını düşünmüyorum. Ancak, ikinci kitaptan sonra, içerdiği bütün risklere rağmen başka bir şiirin peşine düştüğümü söyleyebilirim. "Arıyorum öyleyse varım" düsturunun beni bir helalleşme projesi olan "tek cennete sığmayan"ın ne kadar uzağına taşıyacağını şiire verdiğim emek belirleyecektir.

5-Halk Edebiyatı'ndan Divan Edebiyatı'na oradan da Çağdaş Edebiyat'a yani başlangıçtan bu güne Türkçe edebiyatın varyantlarında dolaştıktan sonra dijital edebiyat ortamına geldik bugün. Bu sürecin sonunu konuşursak yani dijital alanı, Özgür Balaban ne der?

- Digital alanın, büyük bir kaos ve aynı kaosla karşılıklı beslenen hırgür edebiyatı, şair kamplaşması, sosyal medya solculuğunun yanında, bir takım iyilik-güzellikler de barındırdığını düşünüyorum. Etkinlik, dergi, kitap, fanzin, yayınevi tanıtımı ve duyurularına dair gazetelerin kitap eklerine ciddi bir alternatif oluşturan digital alan, bazı dergilerin arşivlerine ulaşma imkanı da sağlıyor. (akatalpa, ücra) bunların yanı sıra, digital alanın fanzinler/dergiler için önemli bir yaşam alanı oluşturduğunu da unutmamak lazım. (mosmodern ilk sayı, sakat fanzin, kontra fanzin...)

6-Biraz da Özgür Balaban'ı konuşalım. Ne sıklıkta yayınlıyorsun şiirlerini? Şiirlerinde kişi adları ve metaforik imgelere aracılık eden nesnel, kısmen gerilim ve ferahlıkta oluşturanı ana rahmi belirliyor, güvencesiz edasıyla özgüven ve savruk dili de bulabiliyoruz. Toplam buralardan baktığımızda nesnel-dil ilişkisini önemsediğinizde anlaşılıyor bir o kadar da kaos yaratıyor. Buradan bakıldığında varmak istediğiniz şiirsel evren neresi?

- Aslına bakarsak ne sıklıkla şiir yayınladığımı ben değil, dergi editörleri belirliyor. Çünkü an itibariyle ürün gönderdiği her dergiden yanıt alabilen biri değilimdir. Ne sıklıkla şiir yazdığımı ise gündelik hayat denilen mücadeleden sıyrılma hamleleri ile birlikte kamplaşma ya da beğeni tuzaklarına düşmemeye kurulu bir okuma disiplini belirlemektedir.

"güvencesiz edasıyla özgüven" Evet, yazarken eda kuşanmak ya da role bürünmek, bana özgürlük kazandırdığını, başka başka mecralara imkan sağladığını düşündüğüm yöntemlerden biridir.

Varmak istediğim hedeften ziyade bir arayış halinden bahsedebilirim ki, sanırım okur iken sıkıldığım türde metinler üretmekten kaçınma ilkesi belirliyor arayışın yönünü. Şaşırtma, heyecanlandırma, merak uyandırma ihtimali bulunmayan, bir kez daha okuma isteği uyandırmayan, kontrol dışına çıkmış bir lirizmle parıldayan metinler. Şiirim çirkin olabilir, ama yok böyle olmasın, diye, uzanıp kendi kulağıma fısıldıyorum.

buluşma

yasar oğuz ergun

kül rengi portakal artık güneş
yıldız ilhamlar yüreğimde
buluşma yerine vardım
buruk aşklar sahilinde

eğildim selam verdim
gün artığı aşıklara
almadılar ne sandılar
yoktular donakaldılar

rüzgarla geldin
eteklerin telaşe
bana portakal verdin
soyunca ne göreyim
içi bir dolu neşe

akşamın donukluğuna inat
aşka dolduk seninle
soyut bir yer olduk
haritalarda yoktuk

selami şimşek

ipek böceğine saygıyla

endişeli ağaç kurumuş göçünde
ve bunlar elbet bir ağacın inandıkları

havadan bir parça koparıp ağzıma attım
yiyip bitirmek istiyorum kendimi

suyu tuttum bu çok önemli
deniz kıyıları ve kayalar

bizler, hepimizin insan olması
yaralıyor beni, incitiyor

elmanın kapısını açıp dışarı çıkıyorum
içine giriyorum hayvanın

melek erten

kara

gece ile rüzgarın kavgasından
yeni doğan gündür galip çıkan
gürültü karnavalına katılan
tüm sokak eşyaları yorgundur
korkuya yenik ruhlar
ezberindeki yola koyulur
gece, sırrı ile birlikte bir sonraki karanlığı bekler

geceye hükmeden rüzgar kararını verir
korku beraat edecektir...

elif aka

ahmed arif geçti ömrümüzden

Diyarbakır'da doğdu, Ankara'da yaşamını yitirdi. Onunla ilgili öyle güzel şeyler biliyoruz ki kısaca anlatmak haksızlık olurdu.

Ne güzel hikayeleri vardır gülümseyerek anımsadığım. Bunlardan en çok hoşuma giden annesini anlatmasıdır kendi diliyle, öyle güzel ve içten.

Bir keresinde annesi komşularıyla toplanmış, muhabbet ediyorlar. Komşu kadınlar sürekli oğullarıyla övünüyorlarmış "Benim oğlum İzmir'e gitti doktor oldu, benim oğlum İstanbul'a gitti mühendis oldu, büyük oğlum Bursa'ya gitti mimar oldu." Diye. Anam altta kalır mı? O da "Benim oğlum da Ankara'ya gitti komünist oldu" demiş. Garip anam ne bilsin, komünistliği de doktorluk, mühendislik gibi bir meslek zannediyor.

"Seni, anlatabilmek seni.

İyi çocuklara, kahramanlara.

Seni anlatabilmek seni,

Namussuza, halden bilmeze,

Kahpe yalana…"

''Asıl adım Ahmed Önal, Ahmed Arif olarak bilinirim. Yaşamım boyunca hakkı aradım; ezilenin ve güçsüzün yanında durdum. Memleketlilerim sömürülmesin, memleketlilerim kullanılmasın, memleketlilerim ölmesin diye konuştum. Eşitlik için yazdım, eşitlik için söyledim, eşitlik için dayak yedim, eşitlik için sövdüm. O günleri göremeyeceğimi bilsem de birilerine o günleri gösterebilmek için öldüm."

HASRETİNDEN PRANGALAR ESKİTTİM

Ard- arda kaç zemheri,

Kurt uyur, kuş uyur, zindan uyurdu.

Dışarda gürül- gürül akan bir dünya...

Bir ben uyumadım,

Kaç leylim bahar,

Hasretinden prangalar eskittim.

Saçlarına kan gülleri takayım,

Bir o yana

Bir bu yana.

Bir aşkı bu kadar kim güzel anlatabilir, kim sevdiğinin yastığına mısralar serpebilir, kim gözlerini sabaha ona açabilir. Ya da kim bu güzel cümleleri karşılıksız bir sevgiyle yazabilir.

Hasretinden prangalar eskittim, bilinçaltının en güzel en manidar cümlelerindendir. Gücü öyle büyük ki, bazı kelimeler zayıf kalır altında.Tek taraflı bir aşkı böyle güzel dile getirebilmek:

"Seni bağırabilsem seni,

Dipsiz kuyulara,

Akan yıldıza,

Bir kibrit çöpüne varana,

Okyanusun en ıssız dalgasına

Düşmüş bir kibrit çöpüne…"

Tek taraflı aşk olduğu için midir bu güzel duygular. Karşılık bulduğunda mı bitecekti bu güzel kelimeler.

Nasıl anlatabilmeli seni Ahmed Arif nasıl?

"Payı yok, apansız inen akşamlardan,/Bir kadeh, bir cıgara, dalıp gidene,/Seni anlatabilsem seni./Yokluğun, Cehennemin öbür adıdır./Üşüyorum, kapama gözlerini."

Ah aşk! şaire ne de güzel yakışırsın.

Cahit Külebi okurken sarhoş olur, Nazıma ezbere canını verir, Yılmaz Güney'e ise kurban olup benim gardaşım der. Bir daha hangi ana doğurur seni.Ne de güzel geçtin ömrümüzden.

Berkan Balpetek

1978 doğumlu ve sekiz yaşındaki Defne'nin babası Berkan Balpetek, soyadına benziyor. Çalışkan olduğu kadar aydınlık ve gülümseyen bir yüze sahip. Kimse yaşını tahmin edemez, onu gören kitapların arasına gömülmüş bir üniversite öğrencisi sanır. 2002 de çalışmaya başladığı Duvar Yayınevinin sahibi oldu sonradan. Yayınevi adını, mağazanın yanında kitapların dizildiği metrelerce duvardan alıyor. Yeni kitapların yanında yerli ve yabancı dergiler, ikinci el kitaplar da bulunuyor. Yurtdışından internetle kitap getiriliyor, siparişle kitap bulunabiliyor. Açık havada sergilenen kitaplar, sokağın özgürlüğü içinde okuyucusuyla buluşuyor. Balpetek, kitapları ve okumayı seviyor, bugün sahibi olduğu Duvar Yayınevi'ne giden taşları, yıllardır okudukları üzerine döşemiş sanki. Ticari boyutu bir yana yaptığı işi çok seviyor, amatör ruhla çalışıyor. Okuru önemsiyor, yalnızca müşteri olarak görmüyor."Elinde kitap listesiyle gelen bir kere gelir ama seçici okur her ay, her yıl, ölene kadar gelir"diyor. Okurları birbirinden ayırıp tanıyabiliyor. Aralarında dostluklar kuruluyor. Ülke genelinde yaşanan büyük krizleri bu düzenli okurlar sayesinde atlatmayı başardıklarını söylüyor. "Sektör açmazda değil aslında. İçinde ne var bilmediğimiz, okumadığımız öyle yayınlar var ki çok satıyor, rafımıza koyuyoruz mecburen. Ama zaman harcamaya değmeli okuduklarımız, yaşamımıza bir renk katmalı. Çocukları çok önemsiyorum, elimde olsa çocuk edebiyatı yayınları basmak isterdim. Kendi çocuğuma okutamayacaklarımı basmaz, en iyileri basardım. İyi editörlerle, pedagoglarla, çalışırdım" diyor. Bastıkları 42 kitabın yaklaşık on tanesi şiir. Yıl sonuna kadar bu sayıyı elliye çıkarmayı planlıyor. CazKedisi şiir dergisinin yayımcısı. Paradan çok, yaptığı işten duyduğu heyecanı önemsiyor. Söyledikleri önemli, kulak verelim:

"On yıl önceki okur profiliyle şimdiki farklı. Bir kitabın çok satması iyi olduğu anlamına gelmiyor ama okuma alışkanlığı kazandırması açısından yararlı buluyorum. Bugün çok satanları okuyan okur, yarın daha iyi kitaplar okumaya başlayabilir. 3000 civarında yayınevi içinde lokomotif olanlar var, gündemi onlar belirliyor, 'Büyüksen belirlersin!'. Sektör kötü değil, bir yere mutlaka evrilecek. Kitabın biteceğini düşünmüyorum. Bugüne değin para için çalışmadım, ilkesiz işler yapmak istemedim."

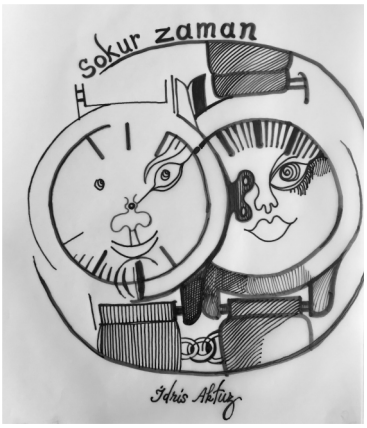

ne şahane şu dünya

Yeşil ağaçları görürüm, kırmızı gülleri de
Onların çiçek açtığını görürüm, ben ve senin için
Ve kendi kendime düşünürüm;
Ne şahane şu dünya!

Mavi gökyüzünü görürüm ve beyaz bulutları,
Işıkla kutsanmış gündüzü, karanlık kutsal geceyi
Ve kendi kendime düşünürüm;
Ne şahane şu dünya!

Gökyüzünde öyle hoş ki gökkuşağının renkleri
Ayrıca geçen insanların yüzlerindeki
Arkadaşları görürüm, "nasılsınız" diyerek
Tokalaşan.
İçtenlikle "seni seviyorum" derler.

Bebeklerin çığlıklarını işitirim, izlerim onların büyümelerini.
Benim bildiklerimden çok daha fazlasını öğrenecekler.
Ve kendi kendime düşünürüm;
Ne şahane şu dünya!

Evet, kendi kendime düşünürüm
Ne şahane şu dünya!

Ah, evet öyle!

Çeviren: Nüket Hürmeriç
Ocak 2016

Desen: Burcu Firdevs Demirağ

Not: Trompetçi Louis Armstrong tarafından seslendirilen pop-caz klasiği "what a wonderfulworld" adlı parçanın çevirisidir. Besteci: George Douglas, Söz yazarı: George David Weiss.

CAZKEDİSİ

çevirişiir ●●●●● Henrik Nordbrandt (1945-)

deniz yolculuğu

Seviştikten sonra uzanıyoruz yan yana
ve aynı anda, aramızdaki uzaklıkla
lacivert sularda bıraktıkları izlerinden
memnun olan iki yelkenli gemiye benziyoruz.
Öyle iki gemi ki gövdeleri
zorlukla ayrılmış aynı rotadan,
yarışıyorlar lacivert sularda
rüzgarın doldurduğu yelkenleriyle
çiçek kokulu havada ve ay ışığında
– ikisi de geçmek istemiyor diğerini
ve ne kısalıyor ne de uzuyor
aralarındaki mesafe.

Ama bazı gecelerde de
motorları kapalı
ışıl ışıl aydınlatılmış iki lüks yolcu gemisi gibi
yan yana sürükleniyoruz.
Tuhaf bir takımyıldızı tepemizde
ve hiç yolcumuz yok:
Güvertelerimizde kemanlar çalınıyor
aydınlık dalgalar için.
Ve deniz, yaşlı yorgun gemilerle dolu,
bunlar bizim batırdığımız gemiler
birbirimize yetişelim derken.

Henrik Nordbrandt 1945 yılında Danimarka'da doğdu. Yirminin üzerinde kitabı bulunan Nordbrandt'ın ilk şiir kitabı Digte (Şiirler) 1966 yılında yayımlandı. 1990 yılında İsveç Akademisinin Kuzey Ülkeleri Ödülü'ne layık görüldü. Kopenhag Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü'nde Arapça, Türkçe ve Çince okuyan şair özellikle Ege coğrafyasına aşinadır ve bu aşinalık şiirlerine yansımıştır. Türkiye'de uzun süre kalan ve Türkçe şiiri de takip eden Nordbrandt, "Türkçedeki çekim eklerinin tatlılığı adına yalvarıyorum sana" dizesini yazacak kadar Türkçeye hakimdir.

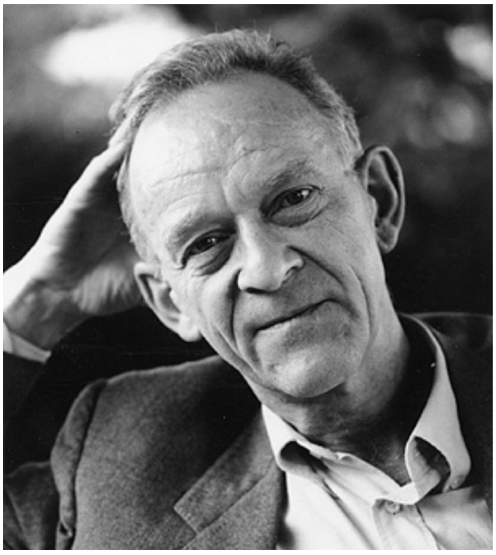

Çeviren: Ozan Çororo

CAZKEDİSİ

Şiir ve Şiir Kültürü Dergisi
Üç ayda bir yayımlanır
Yaygın Süreli Yayın
ISSN 2149-2891
Ederi: 5 TL (KDV dahil)

Yıl: 1 Sayı: 5
Nisan-Mayıs-Haziran 2016

Duvar Kitabevi Kırt. ve Müzik Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti. adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Berkan Balpetek

Yayın Yönetmeni
Halim Yazıcı

Yayın Kurulu
Halim Yazıcı - Hülya Deniz Ünal - İlke Çalı

Tasarım-Uygulama
Bassaray Matbaası

Yazışma Adresi
cazkedisidergisi@gmail.com

Yönetim Yeri
853 Sk. No:13 P:10
Kemeraltı - Konak / İzmir
Tel: 0 (232) 484 88 68
duvarkitabevi@gmail.com

Sürdürüm Koşulları; Yıllık 20 TL.
Türkiye İş Bankası
3408-2212231
IBAN:
TR48 0006 4000 0013 4082 2122 31

Baskı;
Bassaray Matbaası
Sanat Cad. No:1/5
Çamdibi-İzmir

Temsilciler
İstanbul (Muhlis Uslu),
Ankara (Onur Çalı),
Eskişehir (Şakir Özüdoğru),
Kayseri (Deniz Dengiz Şimşek),
Antalya (Hüseyin Cahit Kerse, Elif Aka),
Diyarbakır (Don Kişot Sahaf),
Edirne (Muhammet Güzel),
Konya (Gençlik Kitabevi),
Manisa (Seval Arslan, Can Sinanoğlu),
Denizli (İlke Çalı, Hakan Keysan),
Çanakkale (Tuğba Gürbüz),
Edremit (Bülent Güldal),
Ayvalık (Turgut Baygın),
Almanya (Gültekin Emre)

*Ürün gönderiminde e-posta adresinin belirtilmesi; bilgisayar ortamında, 12 punto ile yazılması; e-posta ile ya da yazışma adresine cd ile ulaştırılması; a4 kağıdı ile 3 sayfayı aşmaması ve önceden başka bir yerde yayımlanmamış olması gerekmektedir.

* Dergide yayımlanan ürünlerden yazarı sorumludur.

Not: Dergimiz İzmir, Adana ve Mersin'de Kitapsan şubelerinden temin edilebilir.

Baskı Tarihi: 29 Mart 2016